

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

ŠTEV. 6
1 9 5 6

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Alojzij Košmerlj: Naša pridigarska služba	161
France Gnidovec: Duhovništvo laikov	163
Franc Mihelčič: Pij XII. in Katoliška akcija	177
France Kladnik: Slovenski duhovnik v Kaliforniji	182
Zdravko Reven: Med izseljence	185
Gregor Mali: Nekaj zgodb iz vele mestne župnije	187
Novice od povsod	189

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Karel Pečovnik, St. Petr's Church, Dumont, Minn.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma

Trst: Rev. Jože Jamnik, Via Nazionale 89, Marianum, Opčine Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Ostala Evropa: Rev. Zdravko Reven, Grand' Rue, 37, Charleroi, Belgique.

Naročnina: Za Argentino in Čile 40 argentinskih pesov. Za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO III

1956

ŠTEV. 6

Náša pridigarska služba

(Razmišljanje ob zadevnem govoru sv. očeta in glavne njegove misli)

Alojzij Košmerlj, Argentina

Med bistvenimi dolžnostmi duhovniške službe je ena prvih: pridiganje. Sveti Tomaž jo imenuje: principalissimum officium. Ko naš Gospod pošilja apostole po svet, to dolžnost res na prvo mesto postavlja: „Pojdite in učite vse narode...“ Pridiga polaga temelje veri, Cerkvi, krščanskemu življenju in s tem zveličanju duš. Sveti Pavel zato piše Rimljanom (10, 13-17): „Vsak, kdor bo klical ime Gospodovo, bo zveličan. Kako pa naj ga kličejo, v kogar niso verovali? Kako pa naj verujejo v tistega, o komer niso slišali? In kako naj slišijo brez oznanjevalca?... Torej je vera iz oznanila, oznanilo pa po besedi Kristusovi.“

Mnogo duš gre v pogubljenje, ker duhovniki zanemarjajo svojo pridigarsko dolžnost. Pretresljiva je v tem oziru tožba sv. Gregorija Velikega, ohranjena v eni njegovih homilij: „Mnogo jih je, ki bi radi poslušali božjo besedo, a ni jih, ki bi jo oznanjali. Glej, poln je svet duhovnikov, a redki so, ki gredo na žetev. Sprejeli smo duhovniško službo, dožnosti njenih pa ne vršimo... Ti ki so nam v skrb izročeni, zapuščajo Boga, mi pa molčimo; v grehah živimo, pa jih ne opominjamo; vsak dan se v svojih številnih hudobijah pogublja, pa brezbrizno gledamo, kako gredo v pekel...“ Morda ta tožba ne velja povsem za naše čase in razmere, vendar bi bilo prav, ako bi ji vsi duhovniki prisluhnili in se zamislili. Prav tu, v Argentini, opazimo, da vsa duhovščina pridigarske dolžnosti ne vrši z ono resnostjo in doslednostjo, ki ju terjajo razmere in časi. Na duhovniških duhovnih vajah v La Plata je p. redemptorist z vso resnostjo zabičaval to veliko, sveto in odgovorno dolžnost, navajajoč žalostno dejstvo, da pozna sam najmanj 15 župnih cerkva v Buenos Airesu, kjer ni ob nedeljah in praznikih nobene pridige... Verska nevednost in zapuščenost ljudstva je zato velika in žalostna. Duhovnik bi ne smel nikoli pozabiti onih ostrih besed, ki jih Gospod Bog govori preroku Ezehielu (33, 8): „Čuj me, Sin človekov: Postavil sem te za stražarja v Izraelovo hišo; besede, ki jih slišiš iz mojih ust, v mojem imenu oznanjaj. Če jaz pravim brezbožnežu: Brezbožnik, nesrečne smrti boš

umrl; ti pa mu tega ne poveš, da bi se odvrnil od svoje grešne poti, bo on pač umrl vsled svoje hudobije, a od tebe bom terjal ceno njegove krvi..."

Polno je podobnih mest v svetem pismu, ki morajo duhovnika napolnjevati s svetim strahom, obenem pa s sveto gorečnostjo. Prav iz tega svetega strahu pred zanemarjanjem pridigarske službe je svetemu Pavlu privrel iz duše pretresljivi klic: „Gorje meni, če evangelija ne bi oznanjal“ (1 Kor 9, 16). V podobnem razpoloženju je napisal svojemu ljubljenu učenču Timoteju one slovesne besede, ki naj bi s čutom svete odgovornosti napolnile srca vseh duhovnikov in misijonarjev svete Cerkve: „Rotim te pri Bogu in Kristusu Jezusu, ki bo sodil žive in mrtve, pri njegovem prihodu in njegovem kraljestvu: Oznanjuj besedo, nastopaj, bodi prilično ali neprilično; prepričuj, svari, opominjaj z vsem potrpljenjem in učenjem... Pretrpi vse nadloge, vrši delo blagovestniško, spolni svojo službo.“ (II, 4, 1-5). Sveti Avguštin vzklika ob teh apostolovih besedah: „Kdo bi ob takem pričevanju upal ostati brezdelen?“

Slovenski duhovniki smo v ogromni večini to dolžnost pridiganja, ki nam jo je Cerkev naložila pri posvečenju: Sacerdotem oportet... praedicare!, z vso dolžno resnostjo sprejeli in jo tudi vestno vršili. Doma se je včasih celo reklo, da pridigamo preveč; pa je bilo to težko umeti, kaj šele odobriti, ako se je mislilo na ogromno in neutrudljivo delo, s katerim so svoje zmote širili nasprotniki Cerkve in vere. Je le vedno prav, da se duhovnik zvesto drži gornjega apostolskega naročila in pridiga z vnemo in stanovitnostjo, kjer in kadar le more. Ne smemo si služiti pred svetim Bogom očitka, da bi bili v tem Babilonu modernega sveta „mutasti psi, ki niso zmožni lajati“ (prim. Iz 56, 10).

V zavesti svoje pastirske odgovornosti smo mnogo in radi pridigali doma, dokler nam je bilo to dano, včasih tudi v težkih in nevarnih razmerah, čeprav ne tako nasilnih, kakor v njih zdaj živijo v domovini sobratje z narodom. Nismo si tedaj predstavljali, da bomo, brez resničnega misijonskega poklica, pridigali kdaj tudi po svetu. Pa je Bog tako ukrenil, da smo se mnogi po sili razmer pridružili našim poklicnim misijonarjem in se zdaj po slovenskih duhovnikih oznanja evangelij res po vseh delih sveta in v vseh mogočih jezikih, da se more v nekem oziru tudi na nas obrniti ona apostolska hvala: „In začeli so govoriti v raznih jezikih... Po vsem svetu je šel njihov glas in do kraja zemlje je segla njihova beseda.“ Samo Bog ve, koliko stane duhovnika, zlasti če je že v letih, priučitev novega jezika, da more v njem dostojno oznanjati razodeti nauk. Pa smo tudi te težave pogumno zmagali in vršimo blagovestniško službo med tujimi narodi, s čemer morda celo domači duhovščini v tem oziru, mi tujci in priseljenci, dajemo dober zgled in pobudo. Bog, ki vidi na skrivnem in ve za vse naše težave in trude, nam bo vse to enkrat prav gotovo poplačal.

Za zvestobo in stanovitno gorečnost v pridigarski službi nam je v naših dneh najvišji in najlepši zgled sam sveti oče, papež Pij XII. Strmeti moramo nad njegovo neutrudljivo delavnostjo na vseh toriščih cerkvene vlade, zlasti pa v oznanjevanju božje besede. Neštete okrožnice, nešteti nagovori si sledijo drug za drugim. Govori skoraj dan za dnem, najrazličnejšim skupinam in stanovom, ljudem, ki ga prihajajo poslušat in prosit sveta in navodil iz vseh mogočih narodov in jezikov. Vsem ve povedati kaj zanimi-

vega, kaj važnega za življenje, vedno usmerjen k poslednjemu cilju, ki je slava božja in zveličanje duš. Človek strmi nad vsestranostjo in globino njegove izobrazbe in misli pri tem, koliko študija in priprave ga vse to stane. Svoje govore si sam piše in jih podaja na pamet, v najrazličnejših jezikih. In vztraja, se ne utruji in ne odneha, čeprav je dopolnil že osemdeset let svojega življenja. Zares, občudovanja in posnemanja je vreden njegov vzvišeni zgled.

Če potem z njegove strani pridejo prav glede pridigarske službe kakšna navodila, nam morajo biti kakor opomin in luč od zgoraj, zakaj svojega namestnika na zemlji očitvidno podpira in vodi Kristus sam. In če nam govori najvišji poglavar Cerkve, ki je v oznanjevanju božje besede res junaško zvest, bomo njegove pobude in smernice vsi njegovi skromni pomočniki na tem polju sprejeli z resničnim zaupanjem in veseljem ter navdušenjem.

Take smernice in pobude je dal sveti oče vsem katoliškim škofom in duhovnikom dne 14. septembra tega leta, ko je govoril italijanskemu kleru na njegovem 6. pastoralnem tečaju, kjer so obravnavali prav pridigarski problem, pod naslovom: *Božja beseda v krščanskem občestvu*. Sveti oče je svoje misli prav na ta naslov navezal in svoj nagovor razdelil v dva dela: v prvem vzporeja pridiganje našega Gospoda s pridiganjem duhovnika; v drugem pa pridigo Cerkve z ono duhovnika. Nagovor je bil priobčen v Osservatore Romano in nam ga je tu prinesel njegov dvojnik v kasteljanščini, v svoji 256. številki, z dne 20. septembra. Obširni nagovor vsebuje cel program za pridigo v modernem svetu in času. Mnogi sobratje so ga gotovo prebrali in je vreden našega pozornega razmišljanja. Mislim z g. urednikom našega duhovniškega lista, da bo prav, če v njem podam glavne misli svetega očeta o tem važnem dušnopastirskem predmetu.

V uvodu poudarja sveti oče važnost pridige. Oznanjevanje božje besede, pravi tudi on kot sveti Tomaž, zavzema v pastoračiji duš prvenstveno mesto. Je neizmerno važno sredstvo za krščansko prerobenje in zveličanje duš, tudi v življenju modernega človeka, ki ga po besedi in resnici božji žeja. Napove, da bo podal smernice, kako naj se v sedanjih časih naša pridiga prilagodi razmeram kraja, časa in oseb, upoštevajoč moderne probleme, mišljenje, čustvovanje in izražanje modernega človeka. Te smernice pa bo povzel iz zgleda Gospodovega in iz zgleda Cerkve, ki je v svoji pridigarski službi v vseh stoletjih šla za Gospodovim zgledom. Tudi moderna pridiga ne more in ne sme imeti drugega vzora in druge orientacije kot je pridiga Kristusa in Cerkve.

I. Prvi del nosi naslov: *Pridiga Gospodova in pridiga duhovnikova*.

Prvo, kar nas mora prevzeti na Kristusu, ko ga gledamo v pobožnem premišljevanju, kako oznanja blagovest množicam, je to, kako zna preiti v svoje besede svojo dušo z vsem neizčrpnim bogastvom svoje modrosti in svoje ljubezni, tako da njegova pridiga odraža celotno njegovo osebo. Kristusova pridiga ima popolnoma osebni značaj in je zato neizmerno učinkovita.

Ta osebni značaj Kristusove pridige se kaže najprej v popolni jasnosti in gotovosti spoznanja kakor tudi v absolutni določnosti in trdnosti volje. Gospod se predaja oznanjevanju božje besede ves in popolnoma.

Drugi karakteristični znak njegove pridigarske službe je *popolna posvetitev službi duš*, ki jo je čudovito lepo orisal v priliki o dobrem pastirju. Neutrudljiv se ves žrtvuje za svoje ljudstvo. Mu pomaga materialno in fizično z neštetimi čudeži, da si pridobi njegovo naklonjenost in zaupanje. Govori mu ob vseh ugodnih priložnostih, v čudovitih prilikah in primerah, ki so blizu ljudskemu spoznanju in razumevanju, da bi ljudi nagnili k razmišljanju in bi se njegov nauk utisnil v njihova srca. Oznanjevanje božje besede je tako v Gospodovem življenju združeno z neizmerno, dejansko in neutrudljivo ljubeznijo do duš.

Tretji značilni znak Gospodove pridige pa najdemo v *umirjenosti njegove sodbe in v popolni neodvisnosti* od tega, kar bi moglo biti ljudem všečno ali ne všečno, kar bi mu moglo prinesiti njihovo naklonjenost ali nenaklonjenost. Iz vsega evangelija se vidi, da Gospodu ni za ljudske aplavze, da ga tudi nič ne skrbi naklonjenost vodilnih krogov. Hozana in križaj ga je v svojem trpljenju sprejel s popolno vzvišenostjo svojega duha; ni se dal zamamiti po enem, niti se ni bal drugega.

Te kratke opombe o osebnem značaju Gospodove pridige naj po želji svetega očeta služijo duhovniku za nauk, kakšno bodi tudi njegovo notranje razpoloženje, kadar bo oznanjal isto božjo besedo, ki jo je oznanjal Gospod.

Glede vsebine Gospodove pridige vidimo, da je pred vsem drugim zabičal svojim poslušalcem *moralno resnobnost*, s katero se mora človek bližati razodeti resnici, če hoče, da bo v njegovem srcu obrodila svoj sad. Božja resnica in zadeva zveličanja ne dopuščata lahkomišljenosti in površnosti. Prav tako je poudarjal *potrebo srčne poštenosti in odkritosti*, ki izključuje vsako hinavščino in neiskrenost. Jasno je oznanjal, da se gorečnost za božje kraljestvo *ne more družiti s pasivno brezdelnostjo*. Potrebna je *stalna čuječnost ter trdna privrženost božji besedi in volji*, tako je učil. Njegov cilj je bil, da bi ljudi *vedno tesneje povezal z Očetom*, ki je v nebesih. V ta namen jim je vlival v srca po eni strani sveti strah pred njegovim neskončnim veličastvom, po drugi pa brezpogojno in popolno zaupanje ter ljubezen do njega. Ljudje naj se čutijo varne pod skrbnim in ljubečim vodstvom nebeškega Očeta in naj zato ne skrbijo preveč za materialne stvari.

Je pa Gospod v svoji pridigi navajal ljudi tudi k *združenju z njim samim, s Kristusom*. Oznanjal je potrebo vere v Kristusa, zaupanje in ljubezen do Kristusa, popolno žrtvovanje zanj in njegovo zvesto in verno posnemanje. Kristus je središče evangelijske pridige in naj bo zato tudi vedno nerazdružljivo združen s pridigo duhovnikovo v njegovi pastoraciji.

Kar tiče ostale vsebine Gospodove pridige, omenja sveti oče poleg njegovih *velikih obljub* glede nebes, evharistije, vstajenja in večnega življenja *zlasti dolžnosti*, ki jih je ljudem zabičaval, da bi tako tudi duhovnik v skrbi za duše vseh teh stvari nikoli ne prezrl, ampak jih ob svojem času razvijal v svojih pridigah, spominjajoč se, da je tako delal njegov Gospod.

Med temi dolžnostmi, ki jih je Kristus razlagal in zabičaval, najdemo na prvem mestu dolžnost molitve; dalje dolžnost notranje in zunanje ponižnosti z obsodbo kakršnekoli vrste napuha in ošabnosti; dolžnost samoopovedi in žrtve; dolžnost brzdanja strasti; dolžnost nositi križ za križanim Gospodom; dolžnost stremeti za popolnostjo; veliko dolžnost ljubezni do bližnjega, podobno prvi in največji dolžnosti ljubezni do Boga; dolžnost

pokorščine Cerkvi in po Kristusu postavljeni duhovski oblasti; dolžnost svetosti in nerazdružnosti zakona; nauk o vzvišenosti in prednosti devištva pred zakonom; nauk o sodbi in plačilu božjem, o Bogu, ki je vedno pripravljen odpustiti nam grehe in kazni, dokler živimo na zemlji.

Vse to naj duhovnika navaja, da vzporeja svoje pridiganje z Gospodovim, iz katerega naj povzema najvišje smernice za svojo pastoralno orientacijo in prilagoditev.

II. Pridiga Cerkve in pridiga duhovnikova.

V tem drugem delu svojega nagovora ugotavlja sveti oče najprej, da poslanstvo Cerkve v oznanjevanju božje besede ni drugega kot *nadaljevanje pridige Kristusove* tako po njeni vsebini kot v njenem cilju in njenih zahtevah. To tudi drugače biti ne more. Iz klasičnega teksta, na katerega se naspeljanja oblast cerkvenega učiteljstva: „Pojdite in učite vse narode, učite jih vsega, kar sem vam zapovedal,“ je treba poudariti naslednjo misel: Apostoli in z njim Cerkev morajo oznanjati to, kar je oznanjal Gospod; morajo učiti in vršiti vse ono, kar jim je on zaukazal verovati in delati. Po Gospodovem naročilu bodo morali biti apostoli njegove priče, priče njegovega nauka, življenja, trpljenja, smrti in vstajenja. Zato so bili krščeni v Svetem Duhu in so prejeli njegovo moč. Vse, kar so morali oznanjati, so prejeli od zgoraj, od Očeta, Sina in Svetega Duha. Tako je in bo vedno pridiga Cerkve pridiga Jezusovega nauka, po učiteljih Cerkve, ki so papež in škofje, združeni s Kristusom. Sam troedini Bog je, ki po cerkvenem učiteljstvu posreduje resnico, luč in življenje. Tega bi glede učiteljstva Cerkve nihče nikoli ne smel pozabiti; ono izhaja iz samih globin troedinega Boga.

Cerkev je svojo pridigarsko službo vršila v vseh dobah svoje zgodovine v resnični moči Svetega Duha. Obnovila je obličje zemlje in to ne samo enkrat, ampak ga še vedno obnavlja. S svojim učiteljstvom je doprinesla v dobi dveh tisočletij dokaz stvarnosti in življenja. V vseh dobah in v vseh deželah je bil cilj Cerkve vedno isti: narediti človeka kristjana, vlitu mu v dušo resnico, življenje in bogastvo božje milosti. V tem smislu se je pridiga Cerkve izkazala primerna in se je tudi resnično prilagodila vsem ljudem, časom in civilizacijam. Vsi poznamo borbe in preganjanja, skozi katera je šla ta pridiga v teku stoletij; menjavale so se zmage in porazi, uspehi in izgube, herojsko spoznavanje vere združeno z žrtvijo življenja in odpadi, izdaje, zlom nekaterih njenih udov. Vedno pa jasno sveti v vsej zgodovini Cerkve Gospodova obljuba: „Peklenska vrata je ne bodo premagala...“

Vendar ne manjka tudi drugo pričevanje: tudi peklenska vrata so dosegala svoje delne uspehe. Zares, kadar mislimo na bogastvo resnice in milosti, bi pričakovali, da bo njena pot skozi stoletja eno samo zveličavno in mirotvorno zmagoslavje. Dogodki pa so se razvijali povsem drugače, kakor je pač napovedal Gospod: „Učenec ni nad učiteljem. Če so mene preganjali, bodo tudi vas.“ Zato je življenje Cerkve v vsej zgodovini življenje borbe in truda, stisk in preganjanja; bolj križev pot kot zmagoslavni pohod med radostnimi hozana klici; ali kljub vsemu temu je Cerkev s svojo resnico in z močjo Svetega Duha osvojila um in srce nešteti ljudi.

Pridiga Cerkve v naših dneh ne sme biti drugačna od one v prete-

klosti. Sicer je res potrebno, da duhovnik pozna izsledke in ugotovitve znanosti, umetnosti in tehnike, v kolikor se nanašajo na človekov zadnji cilj ter na njegovo versko in moralno življenje. Vedeti mora, kaj je nedopustno in kaj je indiferentno z ozirom na vero in moralo. Zato je gotovo v naših dneh bolj kot prej potrebno, da se študira, kako naj se pridiga Cerkve prilagodi modernemu človeku in moderni znanosti, katera pa mora s svoje strani tudi stremeti za tem, da se, pri vsej svoji znanstveni neodvisnosti v stvareh, ki ne tičejo vere in morale, orientira sama po živem učiteljstvu Cerkve. Ta živi kontakt z učiteljstvom Cerkve mora biti danes bolj zavesten in bolj oseben kot kdajkoli. Cerkev ima sama v sebi orožje, ki ga ji je dal Kristus sam: Kristusovo resnico in moč Svetega Duha. S to opremo gre Cerkev s časom, verniki pa naj gredo za njo, da bodo mogli biti po Cerkvi v vsem pravilno orientirani in bodo vedno imeli jasno spoznanje in predvid časnega v razmerju z večnostjo.

V encikliki *Humani generis*, z dne 12. avgusta 1950, je bila zavrnjena neka napačna orientacija in adaptacija teologije, filozofije in eksegeze z ozirom na moderne znanstvene tokove in težnje, ki pa niso zadosti utemeljene. Tam je govora o neki „*novi teologiji*“, ki naj bi modernemu človeku in zlasti znanstveniku olajšala biti katoličan. Začelo se je samovoljno popravljati, spreminjati, ukinjati in prenavljati to, kar je že obstojalo; hotelo se je omiliti trdoto in nespremenljivost metafizičnih načel; ublažiti in napraviti bolj prožne jasne dogmatične definicije; podvreči reviziji smisel in vsebino nadnaravnega; poduhoviti in modernizirati nauk o presveti Evharistiji; okrniti in približati modernemu mišljenju in čustvovanju nauk o odrešenju, o naravi in učinkih greha in v mnogih drugih stvareh. Tudi na polju eksegeze je nastalo podobno gibanje, kjer se je hotelo uporabljati ideje in zaključke svetnih znanosti, toda prav pogosto brez resne preiskave in dolžnega premisleka.

Moderna pastoralna orientacija mora ostati na stališču čuječnosti in kritike napram tej „*novi teologiji*“, a prav tako napram „*novi morali*“, ki govori o neki „*etiki situacije*“, sistem, ki se je polastil mnogih in čigar nevarnost so mnogi prezrli. Sveta stolica je ta nevarna moderna gibanja že obsodila — papež citira v nagovoru, kje in kdaj. Vse moderno pastoralno gibanje in nova orientacija pastoračije mora imeti vedno pred očmi te cerkvene odločbe in izjave z ozirom na naravni red in zakon, kot so socialni problemi, laicizem na svojih različnih poljih, kot so vzgoja in šola, življenje države in mednarodni odnosi, vprašanje vojnega prava in moderne vojne itd. O vsem tem je Sveta stolica govorila in moderna pastoralna orientacija mora imeti te izjave Cerkve v vednem spominu. Sem spada tudi zanimivo vprašanje, ki ga je sprožilo življenje Cerkve in o katerem je bila dana jasna izjava: *je to vprašanje o temelju cerkvenega učiteljstva, ki po božjem pravu pripada edinole papežu in škofom*. Teologi ne učijo po božjem pravu, ampak le po delegaciji Cerkve in so zato povsem podvrženi oblasti in čuječnosti zakonitega učiteljstva. Nikdar ne more obveljati, da bi nauk teologov več tehtal kot beseda zakonitega cerkvenega učiteljstva. Za spoznanje resnice je odločilen „*sensus Ecclesiae*“, ne pa „*opinio theologorum*“. Če bi ne bilo tako, bi bili teologi učitelji učiteljstva Cerkve — magistri magisterii, kar je očitna zmota.

S tem Cerkev teološkega znanstvenega raziskovanja in delovanja ni kakor noče omalovaževati ali ovirati, a postavlja se zahteva, da teologi, ki poglobljajo poznanje razodetih resnic z odgovarjajočo znanstveno resnostjo, to vedno delajo „in sensu Ecclesiae“.

Še mnogo drugih vprašanj bi se moralo razmišljati: o medicini, psihologiji, psihoterapiji; o pravu, krivdi in kazni; o sociologiji, o narodnostnih in mednarodnih vprašanjih. O vsem tem je sveti oče že govoril v svojih razpravah in nagovorih in nanje opozarja.

Posebej še omenja svojo okrožnico „*De sacra virginitate*“, z dne 25. marca 1954, kjer je zavrnil zmotno mnenje o nujnosti zakona za popolno izoblikovanje človeške duhovnosti, kakor tudi sodbo, da je krščanski zakon nad devištvom, češ da je zakrament, ki deluje „ex opere operato“, devištvo pa to ni.

Tudi omenja okrožnico „*Musica sacra*“, od 25. decembra 1955, kjer je jasno podano stališče Cerkve z ozirom na vprašanje o popolni neodvisnosti umetnosti od vsega, kar ni umetnost.

Ob koncu svojih globokih in vsestranskih razgledov in navodil želi sveti oče, naj bi bila ta njegova spodbuda vsem škofom in duhovnikom kakor kvas, ki ga je žena v evangeliju vmesila v tri merice moke, da se je vse testo prekvasila. Naj bi bili duhovniki kvas modernega sveta, pod skrbnim in materinskim vodstvom svete katoliške Cerkve. Vsak dušni pastir se mora bližati svetu z razumnostjo, znanjem in srcem, ne zato, da bi ga svet potegnil za seboj, ampak da bi on svetu posredoval osvobodilno besedo Boga in nadčloveško popolnost Jezusa Odrešenika. Za uspešno izvrševanje tega poslanstva želi ob zaključku vsem obično rast v „duhu Kristusovem“ in v „duhu Cerkve Kristusove“.

KONZORCIJ, UREDNISTVO IN UPRAVA
ZELE VSEM SLOVENSKIM DUHOVNI-
KOM PO SVETU BLAGOSLOVLJENE
BOŽIČNE PRAZNIKE IN SREČNO TER
MILOSTI POLNO NOVO LETO!

Duhovništvo laikov

(Nadaljevanje in konec)

Franc Gnidovec, Argentina

Sv. pismo in tradicija izrečno govorita o duhovništvu vernikov. Bitno in konstitutivno ima vernik to duhovništvo po istem, po čemer je postal vernik, ud skrivnostnega telesa Kristusovega, po sv. krstu. Ta učinek krsta je neizbrisno znamenje kristjana, ki je znamenje in deležnost Kristusovega duhovništva. A to je že teološka razlaga iz sv. pisma in tradicije znanega dejstva.

Duhovništvo je zaradi daritve, ki se po njej imenuje in označuje: kakor je daritev, tako je duhovništvo. Tudi duhovništvo vernikov se torej imenuje po neki daritvi, ki jo verniki morejo Bogu darovati. Katera je ta?

Že v prvem delu smo naleteli na nauk tradicije in papeža Pija XII. v okrožnici Mediator Dei o evharistični daritvi vernikov. A tam je bil govor le o dejstvu in naravi tega duhovništva; tu sedaj vprašanje duhovništva vernikov gledamo posebej in izključno pod vidikom daritve, ki jo verniki v moči svojega duhovništva Bogu darujejo, in se vprašujemo, katera je njih daritev.

Daritev vernikov

Daritev, ki bi kot daritev vernikov mogla priti v poštev, je dvojna: javna daritev krščanskega bogočastja, evharistična daritev, ki jo imenujemo tudi liturgično ali zakramentalno daritev ali sv. mašo; poleg nje bi morda bila možna kaka individualna notranja daritev izročitve samega sebe Bogu kot najvišjemu Gospodu in najboljšemu Očetu. Ustavimo se najprej pri tej zadnji možnosti.

Notranja daritev je v izročitvi samega sebe Bogu kot najvišjemu Gospodu, a to le v duhu, brez zunanjega vidnega daru, ki naj bi to samodarovanje vidno izražal. V tej izročitvi ni nujno vključena težavnost in žrtev, ki jo more ljubezen popolnoma zabrisati in napraviti sladko. Vendar zelo splošno govore teologi o tem pod vidikom žrtve, ki je v tako tesni zvezi z daritvijo, da je zanju večkrat tudi ista beseda (lat. sacrificium — žrtev, daritev), in ločijo moralno žrtev in religiozno žrtev. Moralna žrtev pomeni kakršno koli dobro delo, ki je združeno z odpovedjo, ne da bi se to delo nanašalo na božje češčenje; takih žrtev je vsako krepostno življenje polno. Religiozno žrtev pa imenujemo isto dejanje z odpovedjo, če se nanaša na božje češčenje, bodisi da je to dejanje neposredno iz kreposti bogočastja, bodisi le pod vplivom te kreposti, ki pa izhaja neposredno iz kake druge kreposti (prim. S. th. II-II, 85, 3, 1). V tej žrtvi je vključeno notranje samodarovanje Bogu: odpoved je zaradi Boga kot najvišjega Gospoda; ko se sebi odpovem, se Bogu izročim.

Ne govorimo tu o kakem naravnem duhovništvu, ki bi se izvrševalo v okviru naravne religije. Pred očmi imamo duhovništvo vernikov-kristjanov, krščansko duhovništvo dano po zakramentu sv. krsta. Vse življenje kristjana je v moči tega zakramenta dvignjeno na višjo stopnjo božjega češčenja. Ob pogledu na to življenje se sprašujemo, kaj ima v življenju kristjana značaj prave daritve v moči duhovništva, ki ga je v krstu prejel: ali le evharistična daritev, ali izven te tudi notranje daritve v življenju božjega posinovljenca, ki je združeno s tolikimi žrtvami, ki se v njih notranje Bogu izroča?

Nekateri menijo, da ima vse sveto, Bogu posvečeno življenje kristjana značaj prave daritve Bogu, v moči v krstu prejetega duhovništva (n. pr. Congar O. P.). Če bi to bilo resnično, bi tako vse življenje kristjana, zlasti v kolikor je zvezano z žrtvami, bilo ožarjeno s sijem duhovništva in bi v posebnem pomenu bili kristjani „sveto in kraljevsko duhovstvo“. Sklicujejo se na to, da sv. pismo tako imenuje kristjane kot kristjane, ne da bi sicer izrecno omenjalo njih zakramentalno življenje.

A v krščanski tradiciji se v skladu s sv. pismom po drugi strani močno poudarja pomen evharistične daritve, ki je sedaj in v tem redu edino prava daritev. Zato uče drugi, čeprav je resnica praktično ista, da žrtve kristjanov imajo značaj daritve Bogu samo v zvezi z evharistično daritvijo, ne pa same zase in od nje neodvisne (n. pr. Sauras).

Pod tem vidikom je daritev in življenje kristjana podobno življenju in daritvi Kristusa, seveda v popolni odvisnosti od njega. Vse življenje Kristusovo je imelo značaj prave daritve: a v dejanskem, od Boga določenem redu, ne neodvisno od daritve na križu, ampak samo v zvezi z njo, ki pomeni višek in dopolnilo Kristusovega darovanja. Podobno so žrtve v življenju kristjana daritev v zvezi z evharistično daritvijo, vanjo povzete in po njej izpopolnjene.

Poseben teološki razlog za tako opredelitev tega nauka daje nauk sv. Tomaža o evharistiji kot višku in cilju zakramentov in krščanskega življenja (S. th. III, 65, 3; 73, 3). Vsi zakramenti so usmerjeni v evharistijo, ki jim je v tem pogledu kot najvišja naravna dopolnitev; tako ima isto usmeritev tudi zakrament sv. krsta in njegovo duhovništvo in je tako razumljivo, da dejanja tega duhovništva niso neodvisna od evharistije, ampak imajo značaj daritve le v zvezi z evharistično daritvijo. Z drugimi besedami moremo kratko reči in povzeti pravkar podani nauk: Krst nas po neizbrisnem znamenju usposobi tudi za aktivno božje češčenje; središče in višek vsega krščanskega božjega češčenja pa je evharistična daritev. To je razlog, da bo vsaka daritev, če kaj v krščanskem življenju kot tako moremo označevati, tako samo v zvezi z evharistično daritvijo in v odvisnosti od nje.

Verniki in evharistična daritev

Naj bi bilo z daritvijo vernikov v svetem življenju kakor koli, vsekakor je razumljivejši nauk o laiškem darovanju evharistične daritve. Ker je evharistična daritev središče krščanskega bogočastja, krst vernike usposobi za aktivno sodelovanje in sodarovanje v njej. Tako so verniki na svoj način deležni zakramentalnega duhovništva.

Delež, ki ga imajo verniki v tej daritvi, je po svobodni božji naklonjenosti in ga moremo spoznati samo iz razodetja. Zakaj to je nadnaravna daritev, o kateri ničesar ne moremo dokazovati z naravnimi razlogi. Res bi bilo zelo primerno, da bi Bog naravno možnost prinašanja daritev, ki je v človeku, zadostil tudi v nadnaravnem redu in vernika usposobil za pravo aktivno darovanje pri najvišjem daritvenem bogočastju dejanskega sedanjega reda, pri evharistični daritvi. A to je samo razlog primernosti in ne dokaz nujnosti. Kako je s tem dejansko, moramo vprašati razodetje.

Po nauku teologov, zgrajenem na razodetju, je evharistija ne le zakrament edinosti Cerkve, ampak je v skladu s tem evharistična daritev daritev vsega skrivnostnega telesa Kristusovega. V tem telesu je Kristus glava, verniki pa

udje, ki spadajo h glavi in skupaj z njo tvorijo skrivnostno enoto Cerkve. Ta resnica velja tudi v evharistični daritvi: Kristus, Glava Cerkve, je v njej glavni darovalec; a Glavi so v tem darovanju pridruženi udje: odličnejši, mašniki, pa tudi vsi verniki, vsak na svoj način. Isto velja pod vidikom daritvene žrtve: Kristus, Glava, je glavna žrtev; skupaj s to in v popolni odvisnosti od nje so žrtev in morajo biti žrtve — ta resnica nalaga moralne obveznosti — tudi udje, verniki Cerkve. Tako je evharistična daritev daritev vsega skrivnostnega telesa Kristusovega.

V tem pomenu moremo razlagati, kar pravi Pij XII. v okrožnici Mediator Dei: „Če sv. Robert Belarmin v skladu z učiteljem iz Hipona (sv. Avguštin) uči, da oltarna daritev pomeni splošno daritev, v kateri se vse skrivnostno Kristusovo telo, to je vsa družba odrešenih, daruje Bogu po velikem Duhovniku Kristusu, ni nič bolj pravilno in bolj pravično, kot da se vsi darujemo nebeškemu Očetu z Jezusom, našo Glavo, ki je trpel za nas.“ Tu nas v okviru tega nauka zanima samo aktivna udeležba vernikov v evharistični daritvi, kakšno je njih darovanje. Kakšno je najprej njih darovanje glede na obojno daritveno žrtev, Kristusa in sebe?

Pri javni daritvi v naravnem redu je duhovnik daroval Bogu po posebnem obredu vidni dar. To je bila prava daritev Bogu le, v kolikor je to zunanje odgovarjalo resničnemu notranjemu samodarovanju darovalcev, ki jih je zunanji dar predstavljal. In kdo se je tako v javni daritvi mogel notranje Bogu darovati? Ali samo duhovnik? Tedaj to ne bi bila daritev skupnosti. Tudi vsi, v imenu katerih je duhovnik vršil obred pri oltarju, so se mogli Bogu darovati, da je ta zunanja daritev bila res izraz njihovega notranjega darovanja, tedaj njihova daritev, res daritev skupnosti. Vsi so prispevali glavno, notranjo prvino prave daritve, eden pa, duhovnik, je vršil zunanje znamenje tega darovanja, ker vsi niso mogli biti pri oltarju.

Med naravno javno daritvijo in evharistično daritvijo je med drugim velika razlika v glavnem daru, ki se Bogu prinaša. V naravni daritvi je bil glavni dar človek sam, ki je daroval in ga je vidni dar predstavljal. V evharistični daritvi pa je glavni dar Jezus Kristus, ki se daruje, kot se je nekoč na križu; človek-darovalec je le drugotni dar, ki pa je po glavni žrtvi, Kristusu, pred Bogom velike vrednosti.

V evharistični daritvi daruje mašnik, pa darujejo tudi verniki; tako govorimo in je to resnica. Seveda je drugo darovanje mašnika in drugo vernikov. Posvetiti more darove in tako pripraviti daritveno žrtev samo mašnik, ki v tem predstavlja osebo Kristusa. Ta razlika je važna, a zaradi nje — poudarjajo moderni teologi — ne smemo tajiti pravega darovanja pri vernikih. Kak smisel, pravijo, naj bi sicer imelo vse govorjenje liturgije, ki priteguje vernike k darovanju in v tem predstavlja duhovnika kot njih zastopnika in predstavnika, ki v njih imenu pri oltarju moli in vrši, kar ne morejo vsi posamezniki. Daritev je „njegova in vernikov daritev“. Tako tudi verniki marsikaj vrše pri oltarju po rokah mašnika in molijo po ustih duhovnika kot svojega zastopnika in predstavnika. Res je posvetilna moč v spremenjenju samo v njegovih besedah in samo on pripravi daritveno žrtev, a daritvena volja, v kateri so s Kristusom povezani, more biti tudi v vernikih in jo more Bog kot tako sprejeti, kot sprejema duhovniško.

O tem pravi Pij XII. v okrožnici Mediator Dei: „Ko položi na oltar božjo žrtev, jo duhovnik daruje Očetu kot daritev v slavo presv. Trojice in v korist vseh duš. Te daritve v pravem pomenu se udeležujejo na svoj način verniki v dvojnem pogledu: darujejo daritev ne le po duhovniku, ampak tudi na nek način skupaj z njim, dalje po tem udeležanju tudi darovanje vernikov spada k liturgičnemu češčenju.“

Evharistična daritev vernikov je torej posebna in različna od duhovnikove v toliko, da vernik ne pripravi daritvene žrtve kot duhovnik, ampak daruje že pripravljeno. A res daruje. Po razlagi teh teologov za pravo daritev ni nujno, da darovalec sam pripravi žrtev za daritev (*immolatio, sacrificatio, victimatio*); to morejo storiti drugi. Za to navajajo tudi primere nekaterih daritev v stari zavezi, kjer so žrtve za daritev pripravljali drugi, ne duhovniki. To je bilo predvsem pri darovanju velikih živali ali malih v množini. Tudi v daritvi na križu so Kristus drugi prizadeli smrt, v kateri se je kot véliki Duhovnik daroval. Bistveno da je za pravo daritev darovanje Bogu pripravljene žrtve, četudi jo pripravi drugi.

V evharistični daritvi je obojni način pravega darovanja. Duhovnik po posebnem usposobljenju posveti in pripravi in tako daruje daritveno žrtev; to more v moči mašniškega posvečenja. Vernik pa isto žrtev že pripravljeno tudi daruje, posebej za to usposobljen po zakramentu krsta.

Zunanja daritev je res daritev samo, v kolikor zunanje darovanje odgovarja notranjemu samodarovanju človeka Bogu. Bog v stari zavezi toži nad „daritvami“, kjer je tega, duše prave daritve manjkalo; odklanja jih kot prazne in zasmeh božjemu veličastvu. Najpopolnejša, evharistična daritev, človeka ne oprosti tega samodarovanja, češ da to itak nadomesti Kristus kot glavni darovalec in daritvena žrtev. Če bi to bilo, bi bila ta daritev s strani človeka nepopolna, kot daritve, nad katerimi Bog v stari zavezi toži. Kristus ne nadomesti človekovega samodarovanja v daritvi, ampak ga izpopolni in mu daje vrednost. Nasprotno pojmovanje bi bilo podobno protestantski zmoti, po kateri je Kristus vse storil za nas, tako da nam nič ne preostane in se nič ne zahteva. Tedaj res tudi ne bi bilo razloga, zakaj naj bi se Kristusova daritev na križu danes v evharistiji še ponavljala. Eden glavnih razlogov za to je v resnici naša udeležba pri tej daritvi. V njej se kot druga žrtev more in mora s Kristusom darovati tudi človek. Obred sv. maše mora biti, kot pri vsaki zunanji daritvi, izraz resničnega notranjega darovanja človeka. To je namen evharistične daritve. Če bi tega ne bilo, bi bila po tej strani nepopolna in prazna kot grajane daritve stare zaveze. Seveda to v Cerkvi nikdar ni, ker je sveta in se obenem s Kristusom v vsaki sveti maši Bogu daruje.

Skupaj s Kristusom tedaj v evharistični daritvi more in mora biti daritvena žrtev tudi človek; najprej mašnik pri oltarju, pa tudi verniki, ki jih ta pri oltarju zastopa in z njim sodarujejo, in vsa Cerkev, skrivnostno telo Kristusovo. Glede te drugotne žrtve v sv. daritvi je še posebno razumljivo, da verniki res darujejo. To notranjo prvino vsake prave zunanje daritve, ki je samodarovanje človeka, more namreč prispevati samo vsak sam; glede tega tudi med mašnikom in vernikom ni razlike, ampak sta si enaka. S Kristusom v evharistični daritvi tedaj verniki res notranje darujejo tudi sebe; ta resnica je v cerkveni mašni liturgiji večkrat jasno nakazana. Tako je sv. maša v posebnem pomenu res njihova daritev in njim v prid.

Če je bila daritvena volja vernikov pri sv. daritvi prava, se pokaže in se mora pokazati v življenju. Notranje darovanje pri sv. daritvi postane v življenju vidno zlasti v dejanjih premagovanja, ko vernik zataji sebe, svojo voljo, in sprejme božjo in se tako izroči Bogu. Po posebnem usposobljenju za božje češčenje v zakramentu krsta imajo ta dela kristjana posebno vrednost. Po prepričanju nekaterih teologov imajo tudi značaj daritve v moči v sv. krstu prejetega duhovništva, bodisi da so to samostojne daritve ne glede na evharistično daritev, kot hočejo nekateri, bodisi da so to le v zvezi z evharistično daritvijo in v odvisnosti od nje, kot uče drugi. Po zadnjem mnenju se evharistična daritev razširi na vse življenje kristjana in ga nekako spremeni v daritev: k oltarju prinašajo verniki vse žrtve iz življenja in od oltarja odhajajo, da to daritev nadaljujejo in dopolnjujejo v življenju.

Seveda ta nauk ne zadeva samo laika, navadnega vernika, ampak velja prav tako za samodarovnje in življenje duhovnika, ki se v tem od vernika ne razlikuje, in ga pokaže v posebni luči.

Starejše pojmovanje laiškega duhovništva

Da bo vprašanje duhovništva vernikov jasnejše predstavljeno, naj kratko nanj pogledamo še s stališča starejšega pojmovanja. Kaj pravijo konservativni teologi na moderni nauk o duhovništvu vernikov?

Po njih nazoru novejša oblika tega nauka zanaša zmedo v pojmovanje in govorjenje o duhovništvu in je zato to razlago treba odkloniti kot neutemeljeno novost.

Poglejmo, pravijo, koga krščansko ljudstvo splošno in vedno imenuje duhovnika in kdo se po splošni rabi pojma v Cerkvi vedno tako imenuje in kdo ne. To je le hierarhični duhovnik, po zakramentu sv. mašniškega posvečenja posvečena oseba. Druge člane Cerkve od nekdanj imenujemo „neduhovnike“, laike, vernike.

Že po Aristotelu in po splošno veljavnem nauku logike določamo svojske pojme, ki jih sprejemamo iz splošnega pojmovanja in izražanja ljudstva. Tako tudi tu umejmo kot svojski pojem pravega duhovništva po splošnem pojmovanju v Cerkvi. V svojskem in pravem pomenu duhovnik je tedaj oseba, ki jo tako imenujemo, in pravo duhovništvo samo to. Če še pri kom drugem govorimo o duhovništvu, bo to v nepravem, prenesenem pomenu.

Tudi socialni značaj Cerkve, ki je hierarhično urejena, vključuje to razliko: duhovnike in laike-vernike, ki niso duhovniki. Govorjenje o duhovništvu vernikov prav ob to uredbo zadeva.

Zato se zdi, da Cerkev, govoreč o duhovništvu, ta nauk odklanja. Tridentinski cerkveni zbor pozna samo hierarhično duhovništvo in o kakem drugem ne govori: „Daritev in duhovništvo sta po božji uredbi tako zvezana med seboj, da je v vsaki zavezi bilo oboje. Ko je torej v novi zavezi katoliška Cerkev po božji ustanovitvi prejela vidno sveto daritev evharistije, je tudi treba priznati, da je v njej novo, vidno in zunanje duhovništvo, na katero je staro bilo „premenjeno“ (Hebr 7, 12). Da pa je to postavil isti Gospod naš Odrešenik in je apostolom in njih naslednikom v duhovstvu izročil oblast posvečevanja, darovanja in delitve njegovega telesa in krvi, in tudi odpuščenja in zadrževanja grehov, kažejo sveta pisma in je izročilo katoliške Cerkve vedno učilo“ (Denz. 957). Tudi Pij XII. v

okrožnici Mediator Dei poudarja pravice in način darovanja hierarhičnega duhovništva: „Potrebno je, častiti bratje, vašim vernikom jasno razložiti, kako resnica o udeležbi vernikov pri evharistični daritvi ne pomeni, da ti imajo duhovniške pravice“; te imajo samo tisti, ki „pred ljudstvom predstavljajo Kristusa in tudi predstavljajo ljudstvo pred Bogom“; „kot krst razločuje kristjane od tistih, ki niso bili v kopeli očiščevalne vode in niso udje Kristusovi, tako zakrament sv. reda razločuje duhovnike od vseh drugih kristjanov, ki niso posvečeni.“

Teološko svoj nazor ti teologi razlagajo in utemeljujejo takole:

Krščansko duhovništvo, za katero tu gre, je po Kristusu, vélikem Duhovniku, početniku in temelju našega duhovništva; torej po deleženju njegovega večnega duhovništva. Kristjan njegovega duhovništva postane deležen po posebnem zakramentu in je po njem duhovnik. To je po posebnem znamenju, ki je neposredni in glavni učinek tega zakramenta, neizbrisnem znamenju duhovništva. Po tem je ta oseba duhovnik bitno, ne glede na izvrševanje duhovništva. A v tem je vključena tudi aktivna usposobljenost in pravica do izvrševanja Kristusovega duhovništva. Svojsko izvrševanje tega duhovništva je v evharistični daritvi. To duhovnik izvrši v Kristusovem imenu, posveti darove in je v daritvi srednik med Bogom in ljudmi. To vse pa je samo po zakramentu mašniškega posvečenja in po neizbrisnem znamenju v njem. Neizbrisna znamenja treh zakramentov dajejo Cerkvi, skrivnostnemu Kristusovemu telesu, določen nadnaravni socialni ustroj, po katerem je razlika med posameznimi udi. Zakrament duhovništva dá torej prav nekaj, česar druga neizbrisna znamenja ne dajo, duhovništvo.

Krst v tem nadnaravnem socialnem ustroju dá nekaj svojega. Tudi ta vtisne neizbrisno znamenje, po katerem je človek kristjan, a ne duhovnik, kot po mašniškem posvečenju. Res je tudi po tem znamenju nadnaravna usposobljenost, ki pa je pasivnega značaja. Po tej je človek sposoben sprejemati nadnaravne življenjske vplive v skrivnostnem telesu Kristusovem, prejemati zakramente; v ta namen je po krstu temu telesu priličen. Ni torej po tem zakramentu aktivne usposobljenosti, kot je v mašniškem posvečenju v pogledu na duhovniško službo.

V skrivnostnem telesu Kristusovem so res vsi udje prilični Kristusu in tako nujno tudi Kristusu-Duhovniku. Tako je res vse skrivnostno telo Cerkve po svojem nadnaravnem značaju duhovniško. A to še ne pomeni, da je v vseh udih pravo duhovništvo; ampak je to le v nekaterih udih in je po teh duhovniško vse telo. Duhovniško je samo po hierarhičnem duhovništvu, drugega duhovništva v Cerkvi ni.

Nadnaravna socialna uredba v Cerkvi tako odgovarja uredbi v razodetem verstvu stare zaveze pri Izraelcih. Imeli so levitstvo duhovništvo, h kateremu so bili poklicani le nekateri; imeli so posebno javno daritev, za katero je bilo duhovništvo; drugi niso bili duhovniki, ampak so le prejemali blagoslov tega duhovništva in daritve.

Na to novejši teologi odgovarjajo: Vse to je res in dokazuje, da v vernikih ni hierarhičnega duhovništva. Ne dokazuje pa, da ni v Cerkvi poleg tega še kakkega drugega duhovništva, ki je od hierarhičnega sicer različno, vendar pravo duhovništvo. Ob tem kažejo na izjave sv. pisma, tradicije in na druga mesta okrožnice Mediator Dei in sprašujejo: Ali verniki v evharistični daritvi resnično darujejo, kot govorimo, ali ne? Kako morejo resnično darovati brez nekega duhovništva?

Kaj naj o vsem tem nauku obeh stališč za zaključek rečemo?

1) Vprašanje je teološko odprto in svobodno. Cerkev se ni jasno opredelila za eno stran, s čimer bi eno stališče zapostavila kot manj primerno in nevarno. Na okrožnico Mediator Dei Pija XII. se obe strani sklicujeta. To je važno vedeti in upoštevati; zlasti bi morali to imeti pred očmi značaji, ki svoje prepričanje radi istovetijo z avtoriteto Cerkve in nasprotno mnenje prestrogo „cenzurirajo“. Izraza „moderno“ in na drugi strani „konservativno mnenje“ ne smemo umeti, kot da bi eno pomenilo gotovo resnično in drugo gotovo zmotno in zastarelo naziranje.

2) Nasprotje in needinost obeh stališč je najprej in predvsem v različnem opredeljevanju pojma duhovništva; deloma pa potem ta razlika sega tudi v objekt vprašanja sam, da se tudi v tem ne ujemata, ampak ena stran v realnem redu nekaj taji, kar druga uči.

Starejše pojmovanje umeva pojem krščanskega duhovništva v najožjem pomenu samo hierarhičnega duhovništva, ki je po zakramentu mašniškega posvečenja. V moči tega duhovnik kot srednik posvečuje darove v evharistični daritvi in tako daruje. Samo to je tem teologom pravo duhovništvo; vsako drugo pa, ki tudi sv. pismo o njem govori, je duhovništvo le po zunanji analogiji, v prenesenem pomenu duhovništvo. Vsebina tega pojma duhovništva je bogata in vključuje mnogo bistvenih znakov; obseg je zato manjši in pojem zajema samo po zakramentu sv. reda posvečene osebe.

V novejšem mnenju o tem vprašanju ima pojem pravega duhovništva manjšo vsebino, ki več oznak prejšnjega pojmovanja ne sprejema za nujne in bistvene v pravem duhovništvu. Splošno poudarjajo važnost notranjega elementa daritve, samodarovanje, da je nekaterim daritev bistveno že zgolj notranja daritev, četudi brez zunanjega elementa (n. pr. Durst, Congar). V podrobnosti se v označevanju bistva pravega duhovništva (prvi in glavni analogát), po katerem določamo vsako duhovništvo, ti teologi med seboj ne ujemajo. Je pa zaradi ožje vsebine obseg pojma duhovništva pri tem pojmovanju širši in se razteza preko meja po sv. redu posvečenih na vse ude skrivnostnega telesa Kristusovega. Neko duhovništvo ima človek že po zakramentu krsta in to je pravo duhovništvo, čeprav v pogledu na ono v širšem pomenu. Res je hierarhično duhovništvo, pravijo, odličnejše in bogatejše; zato tudi samo zastopnike tega imenujemo „duhovnike“. To je razumljivo in prav; „res dominantur a potiori“ — v kateri stvari je nekaj v odličnejši meri, po tistem se stvar imenuje. Velika je razlika med hierarhičnim duhovništvom in splošnim duhovništvom vernikov; a je tudi to pravo duhovništvo. Med njima je res analogija in ne enakost, a prava notranja analogija in je realnost duhovništva v obeh formalno (kot je n. pr. bitje formalno v svojih analogatih).

Če bi bila razlika med obema stališčima samo v tem, ko bi sicer obe učili v laiku isto realnost in popolnost, bi bila razlika le v pojmu in besedi: isto realnost, ki jo eno stališče imenuje pravo duhovništvo, drugo označuje kot nepravo. A razlika ne ostaja le pri tem, ampak prehaja v neki meri v nauku teh dveh mnenj tudi v realnost samo. Novejše, moderno mnenje n. pr. uči v verniku aktivno usposobljenost za božje češčenje, po katerem njegovo življenje in zlasti evharistična daritev ni popolnoma isto kot po konservativnem pojmovanju, ki

to v laiku prezira in poudarja pasivno usposobljenost za božje češčenje. Darovanje vernikov po novjšem mnenju dobi globljo vsebino.

3) Konservativno mnenje pri reševanju vprašanja izhaja s cerkveno-sociološkega vidika, kar se pokaže večkrat. Zakramentalno neizbrisno znamenje dá socialni ustroj in razliko v skrivnostnem telesu Kristusovem; po znamenju duhovništva so duhovniki, kar drugi niso; duhovnike imenujemo le te osebe in ne drugih, kar je zahteva reda in socialnega ustroja Cerkve; v tem je tudi podobnost verskemu ustroju pri Izraelcih. Ob tem poudarjajo ljudski pojem duhovnika in duhovništva, ki da je edino pravi pojem. In bolj kot o duhovništvu, ki je abstraktni pojem, rabijo v tem vprašanju konkreten pojem „duhovnik“, ki bolje spada v socialni vidik in bolje služi njihovemu dokazovanju, kot pa abstraktni pojem duhovništva, ki pomeni le neko popolnost v osebi.

Novejše mnenje ne gleda na vprašanje sociološko, ampak, recimo, dogmatično, po notranji najgloblji vsebini pojma duhovništva in daritve. Teh pojmov ne povzema že iz dane socialne uredbe, ampak iz naravnega pojmovanja in iz omemb sv. pisma in tradicije, kot smo videli. Gre mimo ljudskega pojma duhovništva in mimo pozitivno-pravnih oznak duhovništva v stari zavezi ter išče nekega globljega, znanstvenega pojma, kar je samo po sebi upravičeno. Ljudski in globlji znanstveni pojem se vedno in nujno ne krijeta v vsem. Zato to stališče v nasprotju od onega označuje govorjenje o „duhovništvu“, abstraktno in dogmatično, in ne o „duhovniku“, kar je preveč konkretno in socialno opredeljeno.

4) V zvezi s to značilnostjo je razumljivo, da prvo stališče poudarja razliko med duhovnikom in vernikom, ki je cerkveno-sociološko važna resnica, in tako odkriva laika predvsem pod negativnim vidikom in pove, kaj vernik v primeri z duhovnikom ni in česa nima. Drugo stališče pa odkriva laika pod pozitivnim vidikom in skuša dognati, kaj po božji volji v sebi je in kaj ima, in mu pripisuje celo nadnaravno popolnost krščanskega duhovništva.

5) Pri vprašanju gre seveda za stvar, ki jo skušamo dognati, ne za življenjsko praktično izražanje, ki ga nihče nima namena spremeniti. Duhovnik se seveda imenuje samo hierarhični duhovnik, kar je razumljivo in temu tudi novejše mnenje ne nasprotuje. Njegovo duhovništvo je popolnejše in bogatejše in „res dominantur a potiori“. A tega imena iz sociološke razlike v Cerkvi v tem vprašanju ne prizna za dokaz, da bi samó to bilo pravo duhovništvo in splošno duhovništvo vernikov ne.

6) Iz vsega končno moremo povzeti, da to razpravljanje kljub sporu, ki ga je med teologi razvnelo, ni prazna in brezkoristna borba za besede, ampak prinaša tudi veliko korist.

Pravijo nekateri, da je to novotarija, ki zanaša zmedo v pojme in pomeni nevarnost za napačno umevanje in za zmote in morda celo nevarnost protestantskega pojmovanja. V resnici to razpravljanje ne zanaša nujno zmede, ampak je nasprotno prilika in pobuda, da se stari pojmi, ki se njih vsebine več prav ne zavedamo, preizkusijo, pogloblje in jasneje opredelimo in se pokaže njih notranje bogastvo, kot tu velja za pojem duhovništva in daritve, kar je velikega pomena, pa naj bi bila končna rešitev vprašanja taka ali drugačna. Nevarnost za napačno umevanje je seveda pri vsakem teološkem vprašanju in je zato potrebna budnost. A če bi iz možnosti napačnega umevanja bilo treba molčati, bi bilo konec vse teologije in verskega pouka. Po tridentinu proti protestantizmu de-

finirano versko resnico o posebnosti hierarhičnega duhovništva pa imajo vsi živo pred očmi in ta ni v nikaki nevarnosti.

Če gledamo novejši nauk sam, prinaša veliko pozitivnega. Glavno in splošno označeno je pač to, da pozitivno odkriva laika v Cerkvi, ko smo ga doslej gledali le preveč pod negativnim vidikom, kaj v primeri z duhovnikom ni in nima. Tu se odkriva na laiškem delu skrivnostnega telesa Kristusovega le preveč pozabljana svetost in aktivnost, ki jo po božji zamisli ima in mora ostvariti.

Prav v tem pa je velik ne le znanstveni, ampak tudi praktični pomen razglabljanja o splošnem duhovništvu vernikov in zasluga teh teologov. Ta nauk naj vzbudi v vernikih žiyo zavest resnice, da so po božji zamisli sestavna prvina Cerkve, svete in vedno aktivne, in naj jih pritegne k vsestranskemu globljemu in bolj aktivnemu življenju s Cerkvijo. Pač se tu ne poudarja toliko razlika med klerom in laištvom, ki danes ni v nevarnosti, ampak se ustvarjajo mostovi k potrebnemu večjemu sodelovanju. Danes je mnogo zla od tod, ker se laiki počutijo preveč laiki, tuji Cerkvi, in kler zato v njih ne najde opore, ne ker bi se preveč zavedali svojega laiškega duhovništva. Med laištvom in duhovništvom je prevelik socialni prepad, ker se poudarja samo razlika, vzvišenost in aktivnost ene strani in ob tem nizkost in pasivnost drugega dela.

Congar O. P. ob tem navaja iz knjige kardinala Gasqueta anekdoto, ki nazorno kaže to enostransko in ne prav koristno gledanje na laištvu v Cerkvi. Na vprašanje, kakšen je položaj laištvu v Cerkvi, je nek duhovnik odgovoril: „Pred oltarjem kleči, pod prižnico pa sedi in poslušaj,“ kot da je v tej pasivnosti vse njegovo poslanstvo. Kardinal šaljivo dodaja: „Pozabil je še povedati, da tudi seže v žep in prispeva za cerkev.“ Ni pa tako dobrotna o tem opazka pri Le Roy, ki ob francoskem cerkvenem običaju govori: „Verniki so v cerkvi v vlogi jagnjet na Svečnico: prejmejo blagoslov, potem jih po ostrizejo.“

Da se odpravi enostransko in večkrat zmotno gledanje na laika in se vrne vernikom zavest mesta in poslanstva, ki ga po božji volji v Cerkvi imajo, je namen in zasluga tudi razglabljanja o splošnem duhovništvu vernikov. Prvo je seveda točna in objektivna resnica v vprašanju, ne glede na praktične ozire, za kar si obe strani tudi iskreno prizadevata. A čeprav bi bilo treba v tem nauku še kako netočnost opredeliti in dopolniti in kaj še teološko izčistiti, imenovanih velikih zaslug tega teološkega prizadevanja ne moremo tajiti.

Članek je bil pripravljen ob tehle delih, kjer o tem najdeš obširnejšo dokumentacijo:

Yves Congar O. P., *Das Priestertum aller Gläubigen und die Pfarrei* (Anima 1955, 207 sl).

Bernardo Monsegú C. P., *La problemática del sacerdocio en la actualidad* (Revista Española de Teología 1954, 529 sl).

Gérard Philips, *Der Laie in der Kirche*, Salzburg 1955.

Karl Rahner, *Ueber das Laienapostolat* (Schriften zur Theologie II, Einsiedeln 1955, 339 sl).

Emilio Sauras O. P., *El laicado y el poder cultural sacerdotal. Existe un sacerdocio laical?* (Rev. Esp. de teol. 1954, 275 sl).

Monsegú in Sauras imata tu razpravi s španskega teološkega tedna 1953 o teologiji laikata.

Pij XII. in Katoliška akcija

Franc Mihelčič, španija

Uredništvo rade volje priobčuje dodatni članek g. prof. dr. Franca Mihelčiča k vprašanju „Pij XII. in Katoliška akcija“, ki zanimivo dopolnjuje odlično obravnavo g. prof. dr. Lojzeta Šuštarja, priobčeno v prvi številki letošnjega letnika naše duhovniške revije, ki je upravičeno vzbudila med sobrati mnogo zaslužene pozornosti. — Uredništvo.

Pod tem naslovom ste objavili v svojem cenjenem listu „Omnes unum“ članek g. dr. Šuštarja, ki izraža mnenje, da je preživela KA od časa svoje ustanovitve, to je od Pija XI. pa do danes, marsikatero spremembo in da danes ni več taka, kakor si jo je zamislil njen ustanovitelj. Če pisec tega ni morda mislil, pa zbujajo njegov članek, če ne drugega, vsaj ta vtis.

Predelal sem knjigo tuk. škofa Vizcarra, ki je prideljen španski KA kot svetovalec, in ki nosi naslov „Curso de Acción católica“ (zadnja izdaja je izšla 1953) in ima priporočilo mons. Montinija, ko je bil še substitut, pisano po naročilu Pija XII. ter kardinala Marmaggi-ja, prefekta kongregacije sv. koncila.

Razen tega upoštevam misli, ki jih je izrazil imenovani škof Vizcarra v osebnem razgovoru o tem vprašanju.

Zdelo se mi je primerno napisati nekaj pojasnil k imenovanemu članku ter opozoriti na nekatere netočnosti in nepopolnosti.

1. Pij XII in definicija KA

Pod tem naslovom beremo v članku, da je Pij XI. dosledno (podčrtal jaz) uporabljal za KA izraz „participatio“, torej „udeležba“ laikov na hierarhičnem apostolatu, Pij XII. pa, da se dosledno (podčrtal jaz) tega izraza ogiblje in da uporablja namesto njega izraz „collaboratio“, to je sodelovanje, ter da si teologi tega ne morejo razložiti.

Kaj naj rečemo k temu? Najprej: res je, da je Pij XI. pogosto, toda ne dosledno uporabljal izraz „participatio“; kajti tudi v njegovih izjavah najdemo izraz „collaboratio“ za KA. Tako beremo v statutih italijanske KA iz leta 1939 v prvem členu, da je KA po definiciji papeža „sodelovanje“ (collaboratio) laikov na hierarhičnem apostolatu. Enako se izraža v pismu milanskemu škofu, kardinalu Schusterju: „Actio catholica, quae definitur laicorum hominum in apostolatum hierarchicum collaboratio.“

Res je tudi, da uporablja Pij XII. običajno izraz „collaboratio“ in se običajno giblje izraza „participatio“; toda ne eno ne drugo ni dosledno, kajti prav v pismu indijskim škofom iz leta 1947, ki ga citira pisec v korist svoje trditve, pravi, da Katoliška akcija „take some part in the sacred ministry of Church“, kjer pomeni „take part“ participatio, sodelovanje, ne pa collaboratio ali sodelovanje. Drugikrat pravi v istem pismu „this sharing of the laity in the apostolic work of the Church“, kjer pomeni „sharing“ zopet udeležbo in ne sodelovanje. Torej o kaki doslednosti v rabi izrazov ne more biti govora.

Pa naj navedem, kar piše jezuit P. Busuttill v komentarju h konstituciji „Bis saeculari“: „Dobro je imeti pred očmi, da ni nobene razlike med načinom, kakor se izraža Pij XI. in Pij XII. o KA. Pij XI. običajno uporablja, zlasti v

nejuridičnih dokumentih, izraz „participatio“, ker hoče poudariti ono specielno in direktno sodelovanje med KA in hierarhijo, ki ga beseda „collaboratio“ ne izraža dovolj jasno. Seveda pa more povzročiti beseda „participatio“ napačno tolmačenje, kot bi stali hierarhija in KA na isti ravni in v istem redu. To se zdi, da je razlog, zaradi katerega Pij XII. običajno opušta ta izraz in uporablja bolj izraz „collaboratio“, ki pa mu da bolj ozek pomen, ko pravi „specielno in direktno sodelovanje“ (Prim. E. Busuttill, *Commentarium in constitutionem apostolicam „Bis saeculari“, Roma 1949*).

Zdi se mi, da je s tem tudi že podan razumljiv razlog za običajno opušanje izraza „participatio“ in običajno uporabo izraza „collaboratio“. Vendar naj podam še en razlog za to pogostejšo uporabo izraza „collaboratio“. Dale so ga najbrže razmere v Italiji že pod Pijem XI., ko so se zbali italijanski oblastniki za svojo oblast, ko so videli vstajati v KA laiško organizacijo, ki ji je dala Cerkev apostolsko misijo in si jo postavila ob strani. Da bi na eni strani odstranil nezaupanje pri oblastnikih in na drugi nevarnost za KA, jo je imenoval le „collaboratio“. (Prim. spodaj „o laištvu KA“.)

Sicer pa izraz, s katerim kako stvar označujemo ni važen; važno je, kaj s tem mislimo. In, da misli Pij XII. glede KA kot Pij XI., je izrazil že Busuttill v svojem komentarju (glej zgoraj). Dejstvo je, da je KA ostala isto tudi pod Pijem XII., kar je bila pod Pijem XI. Primerjajmo besede Pija XI. v pismu „Laetus sane“, kjer pravi, da so člani KA poklicani po posebni milosti božji v službo, ki ni dosti daleč od duhovniške. Pij XII. pravi v „Summi pontificatus“, da delovanje v KA „tako rekoč posveča laiškega služabnika“. In v nagovoru učiteljem KA pravi, da je njihovo delo poslanstvo, ki jih preoblikuje „v izvrševalce in sodelavce prvega reda pri duhovništvu“.

2. Pij XII. in cerkvena hierarhija

Dve stvari posebno poudarja pisec v svojem članku glede KA; najprej tesno povezanost KA s hierarhijo in potrebo laiškega vodstva. Iz članka dobiva človek vtis, kot bi bil Pij XI. manj poudarjal povezanost KA s hierarhijo in kot bi Pij XII. to povezanost bolj poudarjal in torej neko od Pija XI. KA dano neodvisnost od hierarhije, prekinal. To pa seveda ni res, ker ni Pij XI. nikdar govoril o kakšni šibki povezanosti KA s hierarhijo. Dalje dobiva človek iz članka vtis, kot bi Pij XII. KA vzel laiško vodstvo, oziroma to vodstvo postavil na drugo mesto in pravo vodstvo izročil duhovnikom.

Kes je poseben znak KA laiško vodstvo. Toda Pij XI. ni nikjer pozabil poudarjati potrebe po tesni povezanosti in odvisnosti KA od hierarhije. Če je nekoliko bolj poudarjal laiško vodstvo, kot to stori Pij XII., je to storil zato, da je vcepil lakom čut odgovornosti za delo pri hierarhičnem apostolatu, zlasti na omni poljih, kjer hierarhija radi spremenjenih razmer ne more uspešno delati. Da pa je tesno povezanost KA s hierarhijo in odvisnost od nje zahteval, vidimo že iz definicije KA, ki jo je dal. Če je KA „udeležba“ ali „sodelovanje“, je razumljivo, da more biti i eno i drugo le v tesni povezanosti in odvisnosti. Pogledjmo se njegove besede, ki jih je dejal: „povsem odgovarja razmeram, da se KA vcepi v hierarhijo“ (Cavagna: *La parola del Papa, Milano 1937*).

Tudi Pij XII. poudarja to „vcepljenje“ KA v hierarhijo. Že v nagovoru, ki ki ga je imel kot kardinal facem v Magdeburgu, je dejal: „Drugi znak KA je, vcepljenje laiškega apostolata v... Cerkev“ in „...KA se vedno bolj vcepija

v ...hierarhični organizem“. V encikliki „Summi pontificatus“ pravi, da je KA „ona velika vojska, ki stoji ob strani katoliški hierarhiji...“ (Cavagna: Pio XII e l'Azione Cattolica, Roma, 1944).

Če pa je že Pij XI. nehal poudarjati laiško vodstvo in laiški značaj KA in je to storil Pij XII. zlasti pred in med svetovno vojsko, nam bo razumljivo, če se vprašamo po vzrokih oziroma razlogih. Poglejmo le datume teh izjav. Vidimo, da so vsi v dobi do 1929—1944, to je v dobi fašizma. Prišlo je med sv. stolico in Mussolinijem prav radi KA v Italiji do nesporazuma (razlog: glej zgoraj!). Da bi vzel oblastnikom nepotrební strah in odvrnil nevarnost, da bi le ti iz strahu onemogočili delo KA, je papež Pij XI. in za njim Pij XII. nehal poudarjati laiško vodstvo in je poudarjal bolj cerkveno. Obratno pa vidimo, da se je s spremenjenimi razmerami, spremenilo tudi zadržanje Pija XII. glede te točke. Primerjamo le pravila italijanske KA iz leta 1946; tam vidimo, da poudarja Pij XII. važnost in potrebo laiškega vodstva, in da je to še vedno oni znak, ki ga je dal Pij XI. KA.

3. Pij XII, metode in sredstva KA

Pij XI. je res zelo poudarjal potreba po strnjeni, izvežbani, strumno povezani organizaciji. Včasih, tako n. pr. v pismu brazilskim škofom, je rabil naravnost izraze vzete iz vojske. Res je, da sedanji papež tega tako ne poudarja, čeprav v njegovih besedah ne manjka izrazov, ki poudarjajo potrebo organiziranega dela. Že kot državni tajnik je dejal kardinal Pacelli n. pr., da je KA „velika vojska duš“, kot Pij XII. pa je dejal, „da stoji KA kot velika vojska ob strani hierahije“.

Kar nas zanima tu, je vedeti razlog, radi katerega je Pij XI. tako dosledno in s poudarkom zahteval strumno, skoro vojaško organizacijo in zakaj poudarja Pij XII. bolj individualno delo.

Če prebiramo izjave Pija XI., v katerih rabi one izraze o strumnosti, o udarnosti etc. vidimo, da so bili večinoma namenjeni narodom, ki so že po svojem temperamentu nagnjeni k nediscipliniranosti, neredu, anarhiji, k delu po svoji glavi, kot so n. pr. Braziljanci. Drug razlog bi bilo morda iskati v začetnem delu KA, ko so se mnogi upirali organizaciji in so (kot to vemo iz domovine) za gibanje, odklanjajo pa vsako organizacijo, ki jih veže. Vsekakor pa je važno, položiti temelje takoj v začetku.

Če pa Pij XII. ne poudarja toliko organizacije, je tudi ne preklicuje. Iz njegovih govorov vidimo, da jo predpostavlja. Če pa naroča in poudarja individualno delo bolj, kot je to storil njegov prednik, moremo to razumeti, če se vprašamo po razlogih. Teh bi mogli ugotoviti več; n. pr., za KA bi bilo nevarno, če bi njeni člani mislili, da je delo KA le ali vsaj pretežno kolektivno delo, da so glavno za KA tako imenovane zunanje akcije, da sme začeti z individualnim delom le na pobudo in po naročilu organizacije, da je za vsak individualni podvig odgovoren organizaciji in ga mora ter sme začeti le po dogovoru (kar se je pogosto preveč poudarjalo), da je KA predvsem za osvajanje množice in javnega mnenja po nastopih, zunanjih akcijah, da je najvažnejše ali vsaj tako važno kot notranje oblikovanje naravna in pridobljena usposobljenost, da zadošča za uspešno osvajanje že le ta, da je KA zbirališče dobro mislečih katoličanov in da je problem dela v KA že rešen, če se kdo vpiše v KA itd. Med vsemi temi je morda zelo

važen razlog, ki sem ga med ostalimi imenoval, nevarnost za KA, če se preveč poudarja kolektivno delo in se preveč zavira z različnimi predpisi individualno.

Poudarjati potrebo po duhovno oblikovanih članih v KA je silno važno, ker nas opominja, da je cilj KA nadnaraven in isti kot cilj Cerkve, ki polaga večjo važnost za dušno pastirstvo na svetost, kot pa na učenost in organizatorno usposobljenost duhovnikov. Odtod tudi važnost cerkvenega asistenta, ne le kot zastopnika hierarhije, marveč kot vzgojitelja in oblikovalca članov. Res vzgaja tudi organizacija, pa dela asistenta nikakor ne nadomesti. Morda se je na to pri nas včasih pozabljalo in se polagalo premalo pozornosti na to točko. Je polje v vzgoji, ki ga more vršiti laik, pa je polje, ki pripada duhovniku. Odtod Cardijnov izrek: „J. O. C. bo takšna, kakršni bodo njeni asistenti.“

4. Odnosi KA do drugih organizacij in Pij XII.

Pisec omenjenega članka izraža mnenje (zlasti v zaključku), da KA nima pod Pijem XII. jasnega položaja med ostalimi organizacijami, ki jim je dal značaj KA, ali da si papež o njej ni na jasnem. Skoro bi se zdelo, da izraža mnenje onih reformatorjev, ki so zahtevali prvo reformo glede KA, ki ji je papež ustregel z „Bis saeculari“, pa hočejo iti še dalje, to je hočejo, da bi KA kot lastna organizacija prenehala in bi to ime nosila federacija vseh organizacij, ki naj imajo značaj KA ali ne. Oropati hočejo Cerkev, kot pravi škof Vizcarra, one organizacije, ki je odvisna izključno od hierarhije.

Iz papeževih govorov vidimo, da loči tole apostolsko delo:

a) individualno, neorganizirano delo katoličana, ki dela po lastnem impulzu, torej neodvisno od hierarhije;

b) organizirano delo raznih društev in organizacij, ki esencialno niso KA, ki torej nimajo apostolskega značaja, kot so razne nabožne družbe;

c) organizirano delo po organizacijah, ki so sicer esencialne KA, ki pa jih ni ustanovila hierarhija, ki jim papež ni supremus auctor in niso odvisne le od hierarhije, torej tudi škof ni supremus moderator v škofiji, marveč imajo druge voditelje;

č) in organizirano delo organizacije, ki ima za začetnika papeža, ki je tudi njen supremus moderator in so v škofijah odvisne le od škofa, ki tudi določa vodstvo in smernice dela. In ta organizacija je ona, ki jo imenuje papež primarna KA.

Toda pogledjmo, če je po Piju XII. položaj KA med ostalimi organizacijami, ki so po „Bis saeculari“ tudi KA, jasen ali ne.

Po tem, kar je izjavil Pij XII., upoštevajoč tudi okrožnico „Bis saeculari“, dobimo tole jasno linijo.

1) KA, kot jo je zamislil Pij XI., je posebna organizacija.

2) Njen „supremus moderator“, ker tudi „supremus auctor“, je papež. Ta značaj ohranja tudi pod Pijem XII. (Cavagna: Pío XII e l'Azione Cattolica, Roma 1943).

3) KA je uradna organizacija, kot jo imenujejo uradni dokumenti svete Stolice in sam Pij XII. ob priliki zborovanja laiškega apostolata v Rimu.

4) KA je osnovna, fundamentalna organizacija (Pij XII. v nagovoru italijanskim škofom 1950).

5) KA je prva, „principe“ organizacija borbenih katoličanov (Pij XII. 4. septembra 1940). Ne pravi „principale“, glavna, marveč „principe“, kar pomeni prva, temeljna.

6) KA je enostavno. kateksochen KA To se pravi, kadar imenuje papež KA, misli to in ne drugih organizacij, pa čeprav imajo značaj KA (Pij XII. voditeljem italijanske KA 3. 5. 1951.: „Vi ste KA... Vi se imenujete enostavno KA“).

7) KA je primarna organizacija katoliške akcije („Bis saeculari“). Papež loči „esencialno“ in „primarno“. Esencialno je katoliška akcija vsaka organizacija, ki ima bistvene znake (one, ki jih našteva papež v „Bis saeculari“), primarna KA pa je le uradna KA. Morda boste rekli, da je ta razlika akcidentalna; naj bo; razlika pa je le.

Pa pogledjmo še razliko v funkciji, v nalogah. Papež sam jo jasno določa v „Bis saeculari“, ko pravi: „sui muneris ducat oportet, coagmentare, amice componere, uniusque incrementa in aliarum commodum derivare, plena cum animorum concordia, unione, caritate“. To je vendar jasna in določna naloga. Ni pa prav nič drugačna od one, ki si jo je zamislil Pij XI. glede KA, kot komentira jezuit M. Pinho 1939, ko pravi: „Papež želi, da se ta dejavnost (raznih organizacij) ohrani, razvija in množi. Vendar hoče nekaj več ali bolje, hoče laiški apostolat, uradno organizacijo pod enim vodstvom, najvišjim v vsej Cerkvi. In v tem smislu je KA nova, izključno Pija XI. ter obeta kot taka nov čas v katoliškem življenju.“

Tako pravi Pij XI., boste rekli. Kaj pa pravi Pij XII.? Svetovalcem KA je dejal 16. junija 1939: „Poznate svojo nalogo; poznate, kako ceni sveta Stolica KA, ki je določena, da zbere od vseh strani pod čuječim vodstvom škofov, žive sile laikata, da jih uredi za svete cilje...“ In jezuitski general je dal istega dne, ko je izšla konstitucija „Bis saeculari“, vsem kongregacijam navodilo, da naj se pridružijo in naj sodelujejo z vso dušo z ono organizacijo, ki je po uredbi svete Stolice kot principalna dobila naloge KA.

* * *

Mislim, da je s tem dovolj jasno pokazano, da je KA ostala tudi pod sedanjim papežem ista, kot je bila pod svojim ustanoviteljem. Dobila pa je bolj točno opredeljene naloge, združevati ostale organizacije, ki so esencialno tudi KA, jih povezati v delovanju za skupni cilj, ki naj ga skušajo doseči pod vodstvom škofov. Kar se čuti in vidi iz papeževih govorov je, da jo prizna kot samostojno, primarno, prvo, kot kateksochen KA, to je KA samo po sebi.

V prizadevanju za krščansko edinost se ne dogaja isto kakor pri diplomatskih pogajanjih ali pri pogovorih političnih strank. Ako se ne doseže sporazum, ni bilo ničesar storjenega. Nasprotno pa je na duhovnem področju že vsako prizadevanje za edinost učinkovito. Vsako resno hotenje po edinosti že dejansko služi zblizanju. In tudi če je popolno zedinjenje malo verjetno ali se komu zdi vsak dan manj verjetno, je vendar vsak korak v smeri zblizanja absolutna vrednota. Čudovit paradoks! Vsaka pripravljenost za edinost namreč dejansko zblizuje srca, ker pomnožuje ljubezen, katera ima že sama na sebi družno moč.

Henri de Lubac

Slovenski duhovnik v Kaliforniji

France Kladnik, USA

Tri sto let potem, ko so španci prvič objadrali kalifornijsko obalo in jo počasi borno naselili, so se preko Cierra Nevada prebili prvi angleško govoreči naseljenci, pustolovci, iščoči zlata, hitrega bogastva... Tako je Kalifornija postala dežela zlatih rudnikov, pribeljalnice največjih drznejšev iz Amerike in Evrope. Pomrli so kmalu prvi neukrotljivi belci, doba osebnega nasilja je prešla in odprla pot hitremu napredku. Kalifornija je krasna dežela s skoro neštevilnimi možnostmi. Vse panoge poljedelstva so zastopane, vse možnosti so dane za živinorejo, gospodarstvo, ribolov... Industrija, ki so jo prinesli zahodnoameriški priseljenci, je pomogla, da so se naravne dobrine odkrile in se pričele izrabljati.

Danes je Kalifornija obljubljena dežela vsakemu Amerikancu v Združenih državah. Vsak je vesel in ponosen, če ima tukaj kosček zemlje. In ne zaman! Milo podnebje ob obalah Tihega Oceana, vedno zelene doline pod mogočnimi, z gozdovi poraščenimi gorami, pa grebeni večnega snega... in vse to povezano med seboj s prekrasnimi mnogotirnimi cestami, da brziš po njih vsaj 100 km na uro, to je privabilo toliko ljudstva v deželo, da se je prebivalstvo v zadnjih 20 letih podvojilo. Vsak dan nas je več...

Katoliška Cerkev

v Kaliforniji se lepo razvija, toda zaradi navala prebivalstva smo daleč za splošnim razvojem. Španci so dali Kaliforniji katoliško lice, a bilo jih je malo in tudi Indijanci, ki so nekoč tukaj živeli, niso bili mogočni Incas iz Peruja ali visoko kulturni Astescas v Mexiki, temveč revni pretepači, ki jih ubogi misijonarji — večinoma frančiškani — niso moglo bogve kaj porabiti. Stare misijonske postaje nas še danes spominjajo na one borne dneve, ko so belci v Kaliforniji bedno živeli, daleč od špa-

nije in tudi daleč od Mexike, kamor je Kalifornija pravno pripadala. Vendarle je špansko govoreči del prebivalstva pripomogel, da je odstotek katoličanov v Kaliforniji večji kot drugje po USA, če izvzamemo „irski“ Boston. Ko je Kalifornija postala neodvisna in ko se je potem koncem preteklega stoletja vključila v Združene države, so se špansko govoreči in enako čuteči duhovniki-redovniki umaknili. Na njihovo mesto so prišli angleško govoreči duhovniki in škofje; sledeč splošnemu razpoloženju angleške miselnosti, so ti predstavniki Cerkve skrbeli zlasti za novo naseljene Irce, Nemce in celo Slovane, dočim se za sedaj najštevilnejšo špansko govorečo katoliško skupnost skoro nihče več ni zanimal. Šele ko so protestantski pridigarji, uporabljajoč svojo borno španščino, zapeljali mnogo katoliških družin v svoje sekte, so se nekateri škofje zganili. Na žalost je bilo prepozno, v mnogih primerih vsaj. Danes imajo tudi najmanjše sekte svoje špansko govoreče skupine, ki bi jih gotovo ne, če bi se ne izplačalo. V uradnem katoliškem Obredniku naletiš na prestave vprašanj pri krstu, poroki, previdevanju... v raznih jezikih — celo v litvanščini — le v španščini ni ničesar, in to še danes. So pač irski gospodje bili najprej Angleži in šele nato katoliški duhovniki.

Slovenci v Kaliforniji

niso ravno številni. Tu ni Clevelanda s slovenskimi farami, šolami, domovi in ne ameriških Brezij iz Lemonta. V San Franciscu je slovenska župnija, kjer že iz druge svetovne vojne župnikuje g. Vital Vodušek. Okrog te slovenske župnije se ohranja slovenski življenjski in družbeni življenje. Isto cerkev sedaj uporabljajo tudi Hrvatje. Ti imajo svojo skupnost in se pokažejo tudi v javnosti. V zadnjem času se zbero v slovenski cerkvi tudi Poljaki in drugi Slovani —

tako da je cerkev postala zatočišče vsem sinovom Slave „od Urala do Triglava“. V slovenski cerkvi lahko slišiš lepo naše petje, pridigo v materinščini, lahko dobiš naše liste in pokramljaš z znanci v društveni dvorani pod cerkvico. Največ Slovencev je še vedno v San Franciscu. Nekoč so imeli celo svoj „slovenski grič“ obseljen s slovenskimi domovi. Pa so mu inženirji-cestarji odgrizli ves hrbet, da so mogli zgraditi velikanski cesto, in tako ni več slovenskih hišic, ki „so včasih bile“. Nekaj naših družin živi po raznih kalifornijskih mestih in trgih. Mnogi so v zvezi s slovensko faro, nekateri se približajo slovenskemu duhovniku, kjerkoli ga pač nalete, mnogi so pa kar tako... Otroci morda še razumejo slovenščino, a je ne znajo več govoriti.

Koliko nas je?

Slovenski duhovniki v Kaliforniji bi mogli prevzeti manjšo južnoameriško škofijo, če bi med nami bil kdo škof — kar pa ni — in če bi bili vsi skupaj. Poleg že omenjenega g. Vitala Voduška, slovenskega župnika, postavimo dr. Janeza kraljiča, kanonika, sedaj hišnega kaplana pri redovnicah; dr. France Knific predava teologijo v salezijanskem semenišču, kjer sta še dva gg. salezijanca: g. Jože Simčič in father Pučko-Brown. G. Leo Kristanc oskrbuje veliko katoliško bolnišnico, g. Jurij Trunk, naš starosta po letih in po že davno preko-račenem zlatomašnem jubileju, živi v slovenskem župnišču; g. France Horvat upravlja župnijo blizu Los Angelesa v Imperialu. Tako bi prišli do dolge vrste duhovniškega „proletariata“ — do kaplanov. G. Jože Snaj je na toplejšem jugu, v škofiji San Diego, vsi ostali smo kaplani v nadškofiji San Francisco. Nomina — ne odiosa sint — so: Lojze Žitko, Mirko Kozina, Jože Pirc, dr. Martin Stare, Janez Mrvar, dr. Lojze Tome in moja malenkost.

Kako se imamo?

Dobro! Tako navadno odgovorimo na to vprašanje. Materialno to gotovo drži. USA je dežela z najvišjim živ-

ljenjskim položajem. Visoka industrijska zmoglost Amerikancev je počasi ustvarila res lepo, ugodno življenje. Avto tu ni noben luksuz več; spada k ameriškemu življenju, kot spada kolektiv na buenosariške ulice ali kolo na evropske ceste. Tudi pisalni stroj, dober moderen gramofon, elektronski snemalec, fotografski pribor, filmski snemalnik, projekcijski aparat itd... vse to že spada danes v vsako ameriško hišo. Ali je preveč? Vprašanje je relativno. Gotovo bi te reči pomenile velik luksuz v predvojni Sloveniji in tudi v današnji Argentini, ali v kateri evropski državi. To pa zato, ker povprečen človek si takih reči ne more privoščiti v omenjenih deželah. Drugače pa je v USA. Svetni duhovnik naj bi sledil srednjemu sloju; kot smo pred kratkim brali v brevirju: *Divitias vel paupertatem non dederis mihi, sed tantum victui meo tribue necessaria*. Priliciti se razmeram srednjega stanu, to bi — se zdi — bilo pravilo za svetni kler. Ker je visok življenjski položaj mnoge duhovnike našel nezadostno pripravljene, je nevarnost tako imenovanega življenjskega materializma velika.

Ameriški materializem

Da smo ustvarjeni za srečo, to si Amerikanci kar naprej dopovedujejo; radi o sreči govorijo, jo iščejo, so optimisti, lahko življenje jim prija. Že več rodov v ameriški zgodovini ni doživelo nobene resne narodne nesreče. Saj je celo med drugo svetovno vojno več ljudi umrlo v prometnih nesrečah kot na frontah... Poleg tega je cela Amerika sijajno služila denar na račun danes razcepljene in strte Evrope. Amerikanec nikoli ni bil lačen — razen za šport ali ob shujševalni dieti — nikoli ni bil preganjan, izgnan... Zato je na neki način naravno, da so ljudje mirnejši, dobrodušnejši, brez pikrosti in črnogledov ne boš zlepa našel. Razumemo, čemu se nam zde zmaterilizirani, četudi bi mi v njihovi koži menda bili še slabši. Ameriški otrok se tako navadi na razne udobnosti življenja,

da so mu postale pravilo, ker druga druga sploh ne pozna. Zato se na vse, kar mu življenje nudi, toliko ne naveže, saj pravimo, da „quotidiana vilescant“.

O ameriških duhovnikih bi mogli reči isto: resda imajo na razpolago mnogo več življenjskih udobnosti kot njihovi bratje po drugih deželah, toda vse te dobrine nobenega, zlasti še duhovnika, ne napravijo srečnega. Gre za duha, ki ga kler ima. Ali so ameriški duhovniki voljni sprejeti nase potrebne žrtve, ki jih duhovništvo vedno in povsod terjaja? Vedno srečamo nadpovprečne, bi dejali, svetniške like duhovnikov. Kako pa je s povprečno in najštevilnejšo skupino?

Zdi se, da so povprečni duhovniki v USA še vedno lepo v vrsti s srednjim slojem, tako da jim verniki ničesar ne očitajo. Videz sicer more tujca motiti nekaj mesecev, a ko spozna življenje od blizu, vsak ugotovi, da je podtikanje „materializma“ dostikrat le ponavljajoče govorjenje, ki ga lahko napelješ na katero koli deželo. Povsod smo v nevarnosti pred življenjskim materializmom! Vedno se bomo morali boriti z njim, kot je to ugotavljal že sv. Pavel.

Bilo bi zanimivo, če bi preko Omnes Unum skušali poročati sobratom, katere posebne nevarnosti groze duhovnikom v tej ali oni deželi. Četudi je res, da vsak venomer nosi s seboj svojo naravo: telo in dušo — da ne moreš skočiti iz lastne kože, da imaš vedno nad seboj svoje lastne boje, zmage in poraze..., so vendarle stvari, ki jih srečaš le v določenih razmerah, in ki predstavljajo nevarnost ali ugodno priliko.

Nevarnost grozi

duhovniku v Združenih državah s tehle strani:

a) Ni zadosti organizirano navduševanje za duhovno življenje. Kar pride do nas, je uradno, s škofije. Med duhovniki samimi pa ni nobenega asketičnega gibanja; žalostno je, da tudi med mlajšimi ne najdeš ničesar. Ker je duhovno življenje prva in mnogokrat edina duhovna obramba duhovnikova,

bi se zanj morali bolj zanimati: več bi morali govoriti o potrebnosti premišljevanja, molitve, rekolekcij, brevirja itd. Mladi gospodje so prepuščeni samim sebi: srečni, če naletijo na dobrega starejšega gospoda, ki jim pomaga; če pa nikogar ni...?

b) Na nevarnost življenjskega materializma nas nihče ne opozarja. Bi dejali, saj tako veš, da je nevaren, kaj še hočeš? Toda ni vseeno, če te večina duhovnikov poriva v neko čudno komodnost: vsaka stvar je zadosten vzrok za počitnice, za prost dan, za zabavo, za nakup tudi nepotrebnih stvari itd.... in čim bolj se temu vdajaš, tem prej dokažeš, da razumeš Ameriko...

c) Zanimarjena delavnost mladih duhovnikov. To ni edino le ameriški problem. Menda bo povsod več ali manj enako. Gre za to, da se mladim duhovnikom da možnost, da razvijejo zanimanje za Cerkev. To pa je pri mladem odraslem in študiranjem moškim nemoogoče, če je na milost in nemilost pri svojem delu podrejen. Trpi nekaj let; po štirih ali petih letih pa le še to dela, kar mu predstojnik ukaže. Včasih je teh naročil toliko, da jih še opraviiti ni mogoče, ali pa da jih mlad gospod opraviiti noče. Se izgovarja. Delo ga ne zanima več. Tudi ga ne briga usoda fare, kjer se morda kar naprej govori o nedeljskih denarnih nabirkah, za katere pa je samo župnik odgovoren in samo on priznan. Vsak duhovnik ima sicer dosti dela, če le delati hoče; nima pa vsak prilike, da bi se vzgojil v moža s čutom odgovornosti za cerkev in za faro. Je kar 'splošno privzeto načelo, da čim manj se za faro zanimaš, tem bolje z župnikom shajaš. Zato pa mladi duhovniki, sprva s teškim srcem, potem pa kar praviloma zbegajo s farovža, kolikor le morejo.. So vestni glede tega, kar obljubijo, ali kar se jim ukaže; osebnega zanimanja je pa malo, bore malo v primeri z drugimi deželami. Kako čudno pač, da najbolj demokratična dežela USA ima najbolj centralistično cerkveno administracijo! Žalostno je tudi to, da v mnogih primerih župniki

zapadejo istenu razmerju napram škofu, kot ga imajo kaplani do svojih šefov. Če kaj gre narobe, je pač škof odgovoren. Župniki so odstavljivi, škofijski ukrepi številni. Po eni strani je to dobro za red in za skupne akcije, a po drugi strani Cerkev izgublja ogromno sil, ki bi jih duhovniki razvili, če bi kakor koli že, bili bolj osebno navdušeni za stvar.

č) Neutemeljeno zaupanje v ameriško cerkveno organizacijo. Amerikanci so zelo ponosni na svojo katoliško skupino. Saj imajo prav. Toda, ker Cerkev ni banka ali GMC ali Ford ali kaj podobnega, je zelo nevarno, da ameriški duhovnik preveč sodi po statistikah, denarnih nabirkah, novih poslopih cerkva in šol, pa domov in telovadnic. V semenišču smo srečali izraze kot „herezija akcije“, „amerikanizem“, ki ga je obsodil sv. Pij X. Tu lahko tega duha odkriješ v tenkih otenkih na obnašanju in mišljenju duhovnikov. Nobeden ti seveda ne bo trdil, da je duhovnost drugotna, kar bi bilo otročje, govoreč o Cerkvi. Toda gre spet za duha, za motive, za tisti globoki „čemu?“. Ameriško življenje te more do skrajnosti utruditi z zunanjim delom. Nevarno je, da duhovnik prične misliti, da je s tem

zunanjim delom vse opravljeno in da je sedaj upravičen, da si privošči udobnosti ameriškega življenja. Vemo, da je skrivnost pravega uspeha le v božjih rokah in da je dostikrat edini izhod, da s trpljenjem kupimo pri Bogu kredit, ki so ga grehi zapravili. Tako so delali vsi svetniki — dušni pastirji. (sv. Janez Vianey). Vse zunanje delo v cerkvi, v farni dvorani ali v uradu je dobro, seve, toda more biti povsem neduhovniško, opravljeno ex offo, pa nič več. In če takemu zgrešenemu pojmovanju pridamo neutemeljeno zaupanje v moč „cerkvene organizacije“, je to prava herezija akcije, ki je Bog nikoli ni dolgo dopuščal, in ki je vedno napravila duhovnike prave materialiste v svetih rečeh. Hude preizkušnje so prišle nad Cerkev zaradi takega duha... Bog jih je dopustil, morda celo naravnost hotel.

Za konec. Iz sončne Kalifornije, kjer se zbira toliko ljudi iz vseh delov sveta, pošiljamo pozdrave na vse štiri vetrove dragim sobratom v duhovništvu! Smo radi „amerikanci“ in nikar nas ne pomilujte, češ da se moramo boriti z „materializmom“. Pred težavami, ki stiskajo nas, bo kmalu stal vsak katoliški duhovnik na svetu. Smo pač v atomski dobi...

Med izseljence

Zdravko Reven, Belgija

Slovenska duhovščina deluje na treh področjih. Eni delajo med svojim narodom v domovini. Drugi delamo med izseljenci, razkropljenimi po svetu. Tretji delajo za božje kraljestvo med tujimi narodi. Nesebična požrtvovalnost odlikuje slovenske duhovnike. Koliko dobrega storijo vsak pri svojem delu. V preteklosti so bili v čast svojemu narodu. Prepričani smo, da so v čast tudi v današnji prehodni dobi, ko se porajajo človeštvu novi časi.

Prav je, da v našem listu, ki nas družijo po Primorskem, po Koroškem po

vsem svetu v eno samo družino, enkrat omenimo tiste sobrate, ki so bili pionirji izseljenskega dušnega pastirstva. Ko se je začel naš narod seliti na tuje — s trebihom za kruhom — so prisluhnili potrebam časa. Doma so imeli sicer dela čez glavo, a so spoznali, da ne smemo pustiti rojakov na tujem brez domačih duhovnikov. Odtrgali so se mnogokrat od udobnejšega življenja in odšli za ljudmi v nove razmere.

Niso se ozirali na to, da je večkrat delo izseljenskega duhovnika le nekako zaviralno delo nasproti tujemu valu, ki

jemiše ljudem verske in narodne ideale. Spoznali so potrebo, zaslutili so probleme in šli in izvršili važno poslanstvo.

Te pionirje poznamo. To so prvi izseljenški duhovniki v Severni Ameriki, to so slovenski frančiškani, to je g. Hladnik v Argentini, to je oče slovenskih izseljencev p. Zakrajšek OFM, to je za vse dobro vneti Janez Kalan. Lahko bi naštevati še druge, n. pr. one, ki so delovali po Zahodni Evropi in katerih nekateri še vztrajajo kot mons. Valentin Zupančič.

Izseljenško dušno pastirstvo prehaja iz začetnega štadija v novo dobo. Delo med izseljenci se danes razvija v drugačnih razmerah, kot so bile razmere naših pionirjev. Izseljenstvo nastaja že svetoven pojav in potrebe so zahtevale posebno konstitucijo sv. Cerkve o tem problemu, „Exul Familia“. Tako nastaja potreba, da Slovenci pokažemo v zboru narodov, da se znamo znajti tudi na tem področju in organizirati čim boljše izseljenško dušno pastirstvo.

Podlaga temu je, da se posveti zadostno število sobratov dušno pastirski skrbi za izseljence. Ker je danes nemogoče uspešno delovati brez primerne naslonitve na druge in na skupnost, je treba, da si izseljenški duhovniki v lepem razumevanju in sodelovanju med seboj pomagajo. Vsak bo seveda v svojih mnogokrat čisto svojih razmerah nudil rojakom, kar bo največ mogel. Naši zavedni laiki bi morali organizirati svojim duhovnikom pomoč, da bodo lahko ti izvršili svoje poslanstvo. Za dušno pastirsko delo naših duhovnikov bi se morala najti sredstva, ki jih potrebujejo!

Vneti delavec za slovenske izseljence g. Božidar Tensundern, mi je dejal pred leti: „Kako to, da se od tolikih begunskih duhovnikov nihče ne najde, ki bi prišel delovat med izseljence v Nemčijo?“ In zdelo se mi je to vprašanje kot nekaj očitek. Ali je imela domovina za te ljudi le besede in zborovanja? Le pozdravno pesem na postaji in požirek domačega vina, kadar so prišli na obisk v domovino? Kako to, da slovenski duhovniki ne čutijo dolžnosti,

da najprej poskrbijo za svoje lastne ljudi, kjer koli jih srečajo? Seveda ne gre ta očitek posameznikom. Vprašanje se postavlja celoti.

Zadnja leta se je tudi v tem pogledu nekaj naredilo. Zgled p. Ambroziča, ki se je z mladostnim ognjem odpravil v Avstralijo, bo gotovo potegnil še koga na podobno pot. Potreba se je pokazala vzpostaviti in razširiti dušno pastirstvo rojakov tam doli in se je odločil. Drugi so se podali v druge države. Toda ponekod je še velika potreba. Še je treba prostovoljcev, še je treba takih, ki ne bodo čakali na ukaz od zgoraj.

Kdor ima seveda možnost, dela na slovenskih tleh, je prav, da tam ostane. Naš narod v teh časih ne sme ostati brez zadostnega števila požrtvovalnih dušnih pastirjev. Naval materializma je preveč hud in preobrat življenja je prevelik na vseh področjih! Zato imajo pa drugi drugod večjo dolžnost, da o teh izseljenških potrebah razmislijo in se vprašajo, kaj bi lahko storili. V nobeni državi, kjer smo, ne smemo pustiti rojakov brez oskrbe. Iskali jih bomo, kje so, kaj delajo, kako se držijo, in pomagali jim bomo in jih zbirali. Ponekod so v kaki državi naši sobratje, pa še ni tam nikogar, ki bi prevzel izseljenško dušno pastirstvo. Ako drugega ne, bi vsaj lahko ponudili ljudem izseljenški list „Naša luč“.

Nekateri ne bodo mogli na delo med izseljence. Treba je namreč za to potrebnega zdravja in primerne prožnosti. Lahko pa bodo dobili kakšne dobrotnike, ki bi podprli izdajanje našega lista za izseljence, „Naše luči“. „Luči“ manjka olja zbirajte ga dragi sobratje, da bo gorela in ne ugasnila! To indirektno delo za naše izseljence je tudi potrebno in hvale vredno.

Vprašanje, ki je že bilo nakazano svoj čas v „Omnes unum“, ni dobilo v zadnjih dveh letih še primerne rešitve. Nemčija je še vedno odprto vprašanje. V Avstrijo se stekajo vedno novi begunci, med katerimi pa ni več duhovnikov! Najbolj potrebno je misliti na Francijo. Edino, kar se je storilo, je

Nekaj zgodb iz velemestne župnije

Gregor Mali, Argentina

Že šest let delujem v župniji v južnem delu Buenos Airesa, glavne me-
sta Argentine. Ustanovljena je bila leta
1937. Moje redno delo je predvsem v
cerkvi. Le, kadar župnika ni, grem v
župnijsko pisarno. Življenje, ki se od-
igrava v njej je poučno in pretresljivo.
Odkriva nam večkrat veliko duhovno
bedo ljudi, ki živé v velemestu in glo-
boke rane dežele, ki se sicer zelo po-
naša s katoliškim imenom. Nekaj naj-
značilnejših zgodb, ki sem jih doživel
večinoma v župnijski pisarni sem za-
pisal. Morda bodo kakega sobrata za-
nimale.

*

Neko popoldne pridem v župnijsko
pisarno in se pripravljam k pisanju.
Zvonec rahlo pozvoni. Ko odprem vrata,
vstopi kakih 20 let stara gospodična.
Nekoliko v zadregi mi pové, da se bo
kmalu poročila, pa ji je mama pove-
dala, da ni krščena. Krstiti je ni dala,
ker ni hotela plačati denarnega pri-
spevka za cerkev. Zato bi rada zdaj pre-
jela zakrament svetega krsta. Vprašal
sem jo, če že pozna glavne, najvažnejše
verske resnice. Tedaj se mi nasmehne
in odgovori: „Kako jih ne bom poznala?
Saj sem vendar članica Katoliške ak-
cije. Prejela sem tudi prvo obhajilo in
potem večkrat svete zakramente... Ko
je prišel župnik, sem mu to zgodbo pri-
povedoval. Drugi dan zvečer jo je žup-
nik krstil in kmalu nato poročil.

*

Drugič sem bil sam v župniji. Žup-
nik je bil na kratkih počitnicah. Neko

to, da se odkriva tam vedno večje šte-
vilo Slovencev.

Naj Vam sporočam, dragi sobratje
širok sveta in v domovini, pristrčen po-
zdrav od nas vseh, ki smo v Zapadni
Evropi.

popoldne stopi v pisarno lepo oblečen,
pa zelo zgovoren gospod. Po daljšem
razgovoru z menoj mi pové, da je od-
vetnik; da svoj posel dobro opravlja,
ker še ni nobene pravde izgubil. Ker
odvetniki in duhovniki branimo in
zagovarjamo resnico in pravico, mo-
ramo skupaj držati in drug dru-
gemu kaj spregledati. On ima nam-
reč brata, ki je že 40 let star. Rač bi
se cerkveno poročil, pa še ni krščen.
Ali bi mu ne bilo mogoče dati spregled
od krsta ali pa ga kar na hitrico krstiti.
Ko sem mu začel razlagati, da mora
vsak odrasel človek poznati vsaj naj-
važnejše verske resnice, moliti apostol-
sko vero, očenaš, zdravamarijo, znati
božje in cerkvene zapovedi in mu ute-
meljeval, zakaj Cerkev to zahteva, se je
razjezil in zagrozil, da se bo njegov
brat samo zaradi mene civilno poročil.
Vljudno sem mu odgovoril, da ga ne
morem in ne smem krstiti, če noče nje-
gov brat spolniti potrebnih pogojev.
Ako meni ne verjame, naj se gre o tem
prepričat na škofijo. Nič mi ni odgo-
voril, ampak jezno odšel. Ko se je žup-
nik vrnil, sem ga večkrat vprašal, če se
je oglasil pri njem odvetnik s svojim
bratom, pa mi je odgovoril, da ju ni
bilo pri njem.

*

Ob drugi priložnosti prideta v žup-
nijsko pisarno fant in dekle, oba pre-
prosto oblečena. Prišla sta v mesto iz
dežele. Zaupala sta mi, da bi se rada
poročila, pa nista še krščena. Ženin je
pripomnil, da mu bo brat za pričo, pa
tudi še ni krščen. Dal sem jim kate-
kizem, jim povedal, kaj naj se iz njega
nauče, jim najvažnejše verske res-
nice razložil, potem pa vse tri povabil
še enkrat v pisarno, da se prepričam,
če so spolnili potrebne pogoje. Radi so
prišli in na vprašanja dobro odgovar-
jali. Drugi dan sem pred poroko krstil

ženina, nevesto in poročno pričo. Po krstu pa sem imel takoj poroko, ki je nikdar v življenju ne bom pozabil.

*

V soboto popoldne prihaja v župnišče šolska in doraščajoča mladina. Neko soboto opazim dve deklici, ki sta se prepirali. Ko ju vprašam, zakaj se prepirata, mi desetletna pokaže na večjo, telesno že kar precej razvito, in pravi o njej, da ima že svojega ženina. Ker je deklica imela 11 ali 12 let, sem se začudil in jo vprašal, če je to res. Brez vsake zadrege mi odgovori, da ima res svojega ženina; star je 14 let in zna izmed vseh najbolje igrati nogomet. Vprašal sem jo, če starši kaj za to vedó. Rekla mi je, da ne; in tudi vedeti ne smejo, ker bi potem ne smela sama z njim hoditi in govoriti. Ko sem jo hotel prepričati, da je še premlada, da bi imela ženina, da se to za tako mlado deklico ne spodobi, da morajo starši vedeti, mi je v ihti začela odgovarjati, da imajo vse njene sošolke, nekatere mlajše od nje, tudi že žene in njene starejše sestre tudi. Zakaj bi ga ona ne smela imeti? Obrnila se je jezno proč in odšla. Jaz sem pa z grozo pomislil na mladino, ki se še razcvetela ni, pa hoče biti že dozorela...

*

Prvi petek v postu sem odmolil križev pot in stopil v pisarno. Boječe se približa preprosto, 15, 16 let staro dekle in mi pravi, da bi me nekaj rada vprašala. Odgovoril sem ji, naj le kar vpraša. Prav rad ji bom odgovoril na vsako vprašanje. Deklica me zelo resno pogleda in s skrivnostnim glasom vpraša: „Povejte mi, ali je zares pekel?“ „Seveda je,“ ji odgovorim. „Kdo je to povedal, da je pekel?“ vpraša ponovno. „Jezus Kristus, božji Sin sam,“ sem ji odgovoril in takoj dostavil, zakaj me to vprašuje. Deklica pa mi odgovori: „Veste, moj bratranec, ki je bil zelo hudoben, je umrl. Nocoj ponoči se mi je sanjalo o njem. Videla sem pekel in njega v njem.“

Ko mi je to pripovedovala, je drhtela od groze, ki se ji je razodevala tudi na obrazu in očeh. Kmalu pa je spet začela govoriti: „Jaz na noben način nočem iti v pekel. Povejte mi, kako naj živim, da ne bom prišla vanj.“ Svetoval sem ji, naj zjutraj in zvečer moli, ob nedeljah in praznikih redno hodi k sveti maši, večkrat prejema sv. zakramente, rada posluša pridige, bere dobre knjige, uboga starše in moli zanje, čisto in pošteno živi. Deklica je z vidnim zanimanjem poslušala vse te nasvete in zatrjevala, da jih bo vse življenje spolnjevala, samó da v pekel ne bo prišla.

Res je deklica kake tri mesece vestno spolnjevala te nasvete. Potem pa jo je val velemestnega življenja spet potegnil za seboj. Strah pred peklom je zgubil svojo moč. Deklice ni več v cerkev. Znova jo je omamil posvetni duh.

*

Neko jutro grem iz cerkve. Ustavi me starejša gospa in me prosi, da bi še blagoslovil njeno hišo, ki je blagoslova zelo potrebna. Takoj po zajtrku se odpravim na pot in hišo blagoslovim. Ko pa hočem oditi, mi ta gospa pravi: „Veste, naša hiša je bila polna hudičev. Vse nam je šlo narobe. Moja hči in njen otrok sta še zdaj bolna, njen mož pa tak pijanec, da se ga Bog usmili. Zdaj ste z blagoslovom vse pregnali. Ali ne?“

„Ne, gospa! Trpljenja ne bo odstranil ta blagoslov iz vaše hiše, le olajšal vam ga bo. Naklonil vam bo večjo božjo pomoč, da ga boste bolj vdano prenašali in tako imeli večje zasluženje.“ Tako sem ji pojasnjeval in razlagal. Gospa pa s to razlago ni bila prav nič zadovoljna. Obrnila se je in odšla, jaz pa sem po stopnicah smuknil na ulico in premišljeval, kje je ta gospa pobrala misli, da blagoslov rešuje ljudi trpljenja.

*

Neko dopoldne mi župnik naroči, naj grem k bolnici, ki jo je on sam previdel in pripravil na smrt. „Kaj pa naj potem storim?“ vprašam župnika. Mo-

lite molitve za umirajoče, mi odgovori. Takoj grem k njej. Ko sem molil omenjene molitve, je bolnica umrla. Opravim še libero in hočem oditi. Tedaj pa mi reče njena sorodnica, izobražena gospa: „Dva dni je že revica umirala, pa ni mogla umreti. Ko pa ste vi prišli, je takoj umrla. Škoda, da vas že nismo prej poklicali! Nisem vedela, da morete vi narediti, da človek umrje.“

„Gospa, tega nisem storil jaz. Bog je gospodar življenja in smrti. On določuje čas našega odhoda v večnost. Ne meni, njemu se zahvalite.“ Gospa se je začudila mojim besedam in jih kar razumeti ni mogla. Poslovil sem se in hitel po vele mestnih ulicah. V srcu pa se mi je budilo sočutje in usmiljenje do vseh prebivalcev vele mesta, ki nimajo polne luči Kristusove resnice.

Novice od povsod

JUGOSLAVIJA

Pismo sobrata iz domovine

S Koroškega smo prejeli pismo, ki nosi datum 19. avgusta in se glasi takole:

V teh dneh, ko bivam na Koroškem, sem spoznal tudi revijo slovenskih žamejskih duhovnikov „Omnes unum“. Všeč mi je! Videl sem tudi druge liste naših rojakov, predvsem emigrantov. Pošiljam Vam dopis, za katerega ste lahko prepričani, da je stoddostno resničen. Dopis Vam pošilja mladi slovenski duhovnik, ki je točasno na obisku v Avstriji.

V dopisu želim prikazati predvsem položaj slovenskih bogoslovcev v Ljubljani.

Število bogoslovcev v Ljubljani ni ravno tako burno. Letos je bilo vpisanih 74 bogoslovcev iz obeh škofij in iz goriške apostolske administrature. Če temu številu prištejemo še 12 bogoslovcev-redovnikov in nekaj doktorantov, potem število letošnjih bogoslovcev presega številko 90. Bogoslovci živijo lepo skupno življenje v stari hiši na Pogacarjevem trgu pod skrbnim vodstvom vestnega in vnetega prorektorja dr. Janeza Oražma in izkušenega duhovnega vodnika, špirituala g. Antona Kara. Zadnja študijska leta so pretekla v miru. Bogoslovci so obnovili staro Cirilsko društvo in izdajajo 3—4 letno svoj kul-

turni list „Brazdo“, ki nadaljuje tradicije mariborske „Lipice“ in ljubljanske „Mlade setve“ iz predvojnih let. Vse verske in kulturne prireditve so zelo uspele, zlasti nastopi pevskega zbora „Škrjanček“ pod vodstvom Mirka Cudermana in Slavka Černigoja. Najvažnejša pridobitev skupnega življenja pa je nedvomno premostitev starega nasprotstva med „Kranjci“ in „štajerci“. Tudi to spada, tako mislimo, za vselej v našo preteklost!

Pomanjkanje duhovščine obstoji, zlasti v ljubljanski škofiji, a zopet ni tako kričeče, kot to nekateri mislijo. Zlasti je sedaj pri nas duhovnik mnogo bolj prost za specifično duhovniška opravila, ki jih je v predvojnih letih delo v najrazličnejših organizacijah potiskalo nekam v ozadje. Lansko leto smo imeli 20 novomašnikov. O tem ste tudi vi pisali, le da ste napačno navedli kraj duhovniškega posvečenja za lavantinske novomašnike. Lavantinske novomašnike je posvetil lastni ordinarij dr. Maksimilijan Držeknik v mariborski stolnici, in ne ljubljanski v Ljubljani, kakor je razvidno iz vašega opisa. Letos smo imeli 12 novomašnikov: pet iz lavantinske škofije, tri iz ljubljanske, enega iz goriške administrature, dva salezijanca in 1 frančiškana. Njih imena so: Stanko Horvat (Črenšovci), Milan Zdolšek (Šentjur pri Celju), Ferdo Vičenshek (Galicija pri Celju), Anton Žerdin

(Črenšovci), Stanko Ojnik (Sv. Marjeta niže Ptuj), Vladimir Jereb (Šmartno pri Kranju), Pavle Uršič (Ljubljana), dr. Alojzij Rant (Reteče), Ivan Gnidičca S. D. B. (Dolenja vas), Jože Čampa (Ribnica), fr. Hieronim Žveglič O. F. M. (Novo mesto) in Jernej Žgur iz Goriškega, ki je bil posebej posvečen na Veliki šmaren na Sveti Gori pri Gorici.

Med novomašniki je seveda starosta dr. Alojzij Rant. Prej dvajset let sodnik — zdaj božji svečenik! Na stara leta se je gospod odločil, da bo postal duhovnik. Njegova primicija je bila edinstvena. Pridigal mu je prevz. gospod škof Anton Vovk, kot svojemu sošolcu. Oblast je na prošnjo reteškega župnika dovolila slovesno procesijo z doma Rantovih v farno cerkev. To je tembolj zanimivo, ker je novomašnik prva leta po vojni bil zaprt kot „protiljudski“ element. Kot primer bom navedel še šentjurško župnijo. Letos je imela svojega tretjega novomašnika po končani zadnji vojni. Leta 1951 je daroval v župni cerkvi v šentjurju pri Celju svojo prvo daritev novomašnik Franc Zdolšek. Preteklo leto je pel v isti cerkvi svojo prvo sv. mašo Vilko Šolinc in letos je daroval svojo primicijo tam brat g. Franca Zdolška, Milan Zdolšek. V dveh letih bodo šentjurčani imeli svojega četrtega novomašnika v osebi Jožeta Gračnerja. Res je, da ni dosti takšnih župnij na Slovenskem, a so! — In tako se slovenski bogoslovci resno pripravljajo na svoj veliki dan, dan nove maše. Ordinariji so po večletnem petletnem študiju zopet podaljšali študij na šest let. Slovenski duhovnik mora biti temeljito pripravljen za težke naloge, ki ga čakajo. Toda slovenski duhovniki v domovini se ne bojijo teh nadlog, čeprav se zavedajo, da so težke kakor zlato in svinec!

Duhovni svetovalci so postali: Franc Babšek, dekan in župnik v Jarenini; Dušan Dogša, dekan in župnik v Radljah; Zdravko Kordež, dekan in nadžupnik v Vuzenici; Matej Močilnik, dekan in župnik v Prevaljah; Peter Pribožič, dekan in nadžupnik v Hočah; dr. Jožef šendorfer, dekanijski in žup. upravitelj

pri Sv. Magdalen v Mariboru, Alojzij Šoštarec, dekan in župnik v Turnišču; Ivan Vodeb, dekanijski in župni upravitelj v Vidmu ob Savi, Jakob Zidanšek, dekan in župnik v Podsredi.

G. Albin Kranjc, župni upravitelj v Ročah, gor. adm., je umrl. Rojen je bil leta 1916 v Ponikvah. Po posvečenju l. 1940 je bil kaplan v Idriji. Postal je nato upravitelj v Ročah na Tolminskem, kjer so ga tudi pokopali. Pogrebna opravila je izvršil g. dekan Simčič ob spremstvu 25 sobratov.

G. Jernej Žgurc, je 26. avgusta daroval prvo sv. mašo v št. Vidu pri Vipavi. Govoril mu je p. gvardijan s Kostanjevici pri Gorici. Novomašnik ima 53 let in šentviška župnija ima z njim po 53 letih zopet enkrat novomašnika.

Letošnji novomašnik g. Cimprič iz goriške administrature je moral marsikaj prestati, predno je postal duhovnik. V veliko semenišče je stopil v Ljubljani. Po enem letu je moral v zapor. Po par mesecih so ga izpustili, pa kmalu zopet prišli in poslali na prisilno delo v Strnišče pri Ptuj, kjer je pomagal graditi tovarno aluminija. Od tam so ga premestili v Litostroj v Ljubljani, kjer je delal v družbi z zaprtimi jezuiti in drugimi duhovniki. Po dveh letih, ne da bi bil sojen, so ga izpustili. Kratko za tem so ga poklicali k vojakom. Čez eno leto so ga izpustili, a po treh tednih so ga zopet poklicali, da odsluži celoten rok 18 mesecev, ker nima mature. Na posredovanje mons. Toroša so ga končno le pustili domov. Šel je v reško semenišče, ki so ga 4 mesece nato oblasti ukinile. Zatekel se je v pazinsko bogoslovje, kjer je končno le dosegel svoj cilj.

Organizacijski Vestnik Cirilmetodijev ponatiskuje v letošnji 1-3. številki članek iz „Celjskega tednika“, da se je vrnil domov pogledat prof. Jakob Grudnik, salezijanec iz Bogota v Kolumbiji. Pri tem je baje spoznal, da naše delovno ljudstvo živi in gradi socializem miru.

Tudi on da lahko vrši svojo versko dolžnost, ne da bi ga kdo klical na odgovor.

V avgustu 1955 so morali člani CMD poslušati na tečaju v Celju govor Franca šmona: Naše socialistično gospodarstvo ob 10-letnici osvoboditve in ljudske revolucije. — Komunist Vladko Majhen jim je razlagal vlogo nove Jugoslavije v mednarodnem svetu. Prof. cerkvenega prava dr. Vinko Močnik je predaval o verski strpnosti. Debate za tem ni bilo, ker je bilo predavanje jasno. Dekan dr. St. Cajnkar j obdeloval sodobna vprašanja. Brzobjavko s pozdravi so poslali tudi prevzv. škofu dr. Držičniku.

Na Brezjah so skoraj istočasno poslušali misli dr. Janžekoviča: Poslanstvo Cerkve v novi Jugoslaviji (136 udeležencev). Dr. Trstenjak je razlagal najnovejše metode v uporabi psihologiji s pogledom na pastoralko. Komunist Potrč je govoril o vlogi Jugoslavije v svetu. šavora je govoril o CMD. Prorektor semenišča dr. Oražem je govoril o najnovejših liturgičnih reformah. Brzobjavko s pozdravi so poslali tudi pom. škofu mons. Vovku.

Spremembe pri salezijancih v ljubljanski škofiji: Dosedanji upravitelj v Mokronogu Karel Geld je postal upravitelj v Boštanju. Mirko Žerjav, upravitelj v Tržišču, gre za upravitelja v škocjan pri Mokronogu in soupravitelja Bučke; Franc Horvat, kaplan na Trsteniku, gre za upravitelja sv. Trojice v Tržišču. Dosedanji mokronoški kaplan Jože Pušnik postane istotam upravitelj. Za kaplane so nastavljeni: V Tržišču Jože Pungerčar, v Bučki in škocjanu Evstahij Kristanc, na Trsteniku in v Goričah Ciril Zajc, v Mostah pri Ljubljani Franc Dundek. Novomašnik Franc Stritar je dodeljen v pomoč župniji Mokronog.

Cirilsko društvo ljubljanskih bogoslovcev še vedno skrbi za razmnoževanje skript slušateljem teološke fakultete. Odbor društva je sedaj sestavljen takole: Predsednik Marijan Smolik, podpredsednik Janko Tušar, tajnik Ma-

rijan Čuk, blagajnik France Oražem, urednik „Brazde“ Tone Kotar, odborniki: Hugolin Žveglič, Pavle Pucko in Franc Stritar.

Sobrat nam piše: „V družbi g. dekana Likarja iz Kobarida smo jo mah nili v Bovec k novemu prodekanu Ipavcu. Obiskali smo srpeniškega mladega gospoda Tratnika. Dobili smo ga na strehi, ki jo je sam popravljaj. Nato smo se peljali pod sivi Krn in v Drežnici smo presenetili g. Češornjo. Po teh dolinah je vse mirno in tiho, kakor pred sto leti. Se lahko vsedeš sredi ceste in nihče te ne bo povozil. Le tri motorje in kakih deset rjavih in škripajočih koles smo srečali. Vasi so lepo snažne. — Dekan v Kobaridu in župnik v Brezinju sta dobila prepustnico in prideta včasih v Čedad, ostalim gospodom je ne dajo.“

Iz zaporov se je vrnil župnik v Cеровem g. Ludvik Rusjan, ki je bil 1951 v Solkanu obsojen na pet let zavora. Odsedel je štiri leta, eno so mu odpustili. Je menda ves siv, sicer pa še čil.

V zaporu so še vedno obsojenci zloglasnega procesa v Tolminu: Ivan Hlad, Ivan Kobal in Ljubo Marc.

Solkanskega dekana g. Andreja Simčiča so 9. oktobra izpustili, ko še ni prestal polovice od komunistov določene mu kazni. Še eno leto pa ne sme vršiti duhovniških funkcij.

„Pri vas v Italiji imate oblasti z vami, a ljudstvo se oddaljuje. Pri nas pa je prav nasprotno,“ je rekel neki goriški duhovnik sobratu z italijanske strani.

Prevzvišeni škof dr. Josip Srebrnič je 28. oktobra slavil na otoku Krku 50-letnico mašništva.

G. Jože Podplatnik, župnik in konsistorialni svetnik, je umrl 24. avgusta na Polenšku, kjer je živel v pokoju. Rojen je bil 1872 pri Veliki Nedelji.

Petdesetletnica farne cerkve v Begunjah pri Cerknici. Slovesno so jo ob-

hajali 26. avgusta. Tridnevnicu je imel župnijski upravitelj v Cerknici g. Jakob Turšič. Slovesnosti se je udeležil pom. škof mons. Anton Vovk s svojim tajnikom Ivanom Merlakom. V Begunje ju je pripeljal s svojim avtom g. Vital Vodušek, župnik v San Franciscu v Sev. Ameriki, ki se je takrat mudil v domovini. Navzočih je bilo 14 duhovnikov.

Za prošta kolegiatnega kapitlja v Novem mestu je sv. stolica imenovala g. kanonika Alojzija štruklja.

Umrli so: 1. oktobra na Mirni bisero-mašnik in bivši župnik na Savi g. Andrej Širaj, star 82 let; 17. oktobra na Viču pri Ljubljani frančiškan p. Arhang-el Apej, 80 let star, zlatomašnik; 26. oktobra pri Treh Farah pri Metliki p. Ciril Lekšan O. Teut., prošt v Metliki, star šele 62 let.

„Pota do človeka“ je naslov knjigi, ki jo je napisal dr. Trstenjak in jo je natisnila Mohorjeva družba v Celju.

Skupnih duhovnih vaj v ljubljanskem semenišču se je letos udeležilo 243 duhovnikov (iz ljubljanske škofije 124, iz lavantinske 68, iz goriške 29, iz slov. dela tržaško-koprske škofije 14, iz slovenskega dela reške 7 in iz dja-kovske 1).

800-letnico posvetitve stiške bazilike so obhajali 15. septembra. Proslave se je udeležilo 5 škofov: pomožni zagreb-ški nadškof dr. Šeper, dr. Srebrnič s Krka, dr. Garič iz Banjaluke, unijski škof dr. Bukatko iz Križevcev in mons. Vovk.

G. Franc Govekar, župnik v Zapogah pri Vodichah na Gorenjskem, je 5. avgusta slovesno obhajal zlato mašo. Slav-nosti se je udeležilo 15 duhovnikov. Go-voril je stolni prošt dr. Franc Kimovec, ki je z mitro in palico na prižnici lepo orisal jubilarntovo življenje in poudaril pomen duhovnikov za narod. Pri zlati maši je g. prošt tudi orglal.

Stanje duhovnikov ljubljanske ško-fije dne 30. marca 1956:

stari od 20—30 let	...18 (5.6%)
30—40	...36 (11 %)
40—50	...79 (24%)
50—60	...58 (17.7%)
60—70	...70 (21%)
70—80	...47 (14%)
80—90	...20 (6.1%)

skupaj 328 (100%), pod 50 leti: 133 (40.7%, pod 60 leti 191 (58.4%). Redovniki niso všteti v teh številkah. Kot je videti, je položaj duhovnikov v ljubljanski škofiji zelo kritičen.

ARGENTINA

Prezvzišeni škof dr. Gregorij Rož-man pri nas na obisku. Dospel je v Bue-nos Aires 9. novembra zvečer. Ker je želel, da bi mu ne pripravljali kakega posebnega sprejema, so ga pričakali na letališču samo gg. profesorji iz seme-nišča v Adrogué, g. direktor Orehar in še nekaj sobratov iz Buenos Airesa. Ta-koj se je odpeljal v Adrogué, kjer bo stanoval ves čas svojega obiska v Ar-gentini. Slovenski duhovniki v Argen-tini smo tega obiska nad vse vesel in želimo, da bi Prezvzišeni ostal čim dal-je časa med nami.

Otvoritev in blagoslov „Slovenske hiše“. V nedeljo 25. novembra je naš l'revzvzišeni ob obilni udeležbi sloven-skih rojakov blagoslovil kapelo in pro-store v „Slovenski hiši“ v Buenos Aire-su, Ramón Falcón 4158, in s tem slo-vesno otvoril novo središče vsega ver-skega in kulturnega delovanja slovenske skupnosti v Argentini.

Duhovniški sestanek v novembru. Vršil se je 28. novembra. Predsedoval mu je Prezvzišeni in na njem tudi govo-ril. Razlagal nam je probleme dušnega pastirstva med slovenskimi izseljenci v Zapadni Evropi. Poudaril je tudi po-trebo ustanovitve Slovenske izseljeniške zveze, ki bi nadomestovala v sedanjih razmerah Rafaelovo družbo. Sestanka se je udeležilo 39 sobratov.

Dve mašniški posvečenji. V nedeljo. 2. decembra, je škof dr. Gregorij Rož-man v semeniški kapeli v Adrogué po-delil mašniško posvečenje gg. Marku Mavriču in Jožetu Rantu.

Ob isti priložnosti sta prejela subdikonat gg. Franc Prijatelj in Alojzij Skvarča.

Novi maši. G. Marko Mavrič je imel slovesno novo mašo na praznik Brezmadežne v San Justo. Pridigal mu je semeniški, spiritual dr. Filip Žakelj. G. Jože Rant pa je imel novo mašo v nedeljo 9. decembra v baziliki sv. Jožefa na Floresu v Buenos Airesu. Pridigal mu je naš Prevzvišeni, nagovor v španščini pa je imel tamošnji župnik mons. Auletta.

G. Stanko Skvarča, kaplan v zavodu bratov maristov v Lujanu, je 29. novembra obhajal svojo petdesetletnico. Se razume, da ta jubilej ni šel mimo brez prijetnih slovesnosti v družbi slovenskih sobratov. Iskreno čestitamo!

G. Jože Puš, kaplan v San Isidro, je pred kratkim za nekaj mesecev odpotoval na obisk v Evropo.

G. Gregor Mali, ki je šest let tako zvesto služil kot kaplan pri sv. Ameliji sredi Buenos Airesa, je bil pred kratkim razrešen te službe in se je že preselil v „Slovensko hišo“ na Ramón Falcón in je prevzel skrb za kapelo in opravila v njej.

AVSTRALIJA

P. Bazilij Valentin OFM je srečno prispel na novi kontinent. Le okoli Nove Zelandije ni imel nič kaj prijetne vožnje. Metalo ga je kot orehovo lupino. V Sydneyu je ostal nekaj tednov pri p. Bernardu Ambrožiču in p. Rudolfu Pičku. Nato je odšel v Melbourne. Pičete lahko na naslov: Fr. Basil Valentin OFM, 19 A'Bechet St., Padua H. Kew, Victoria, Australia.

AVSTRIJA

G. Nande Babnik, ki se je naselil v celovški škofiji, je postal upravitelj dveh koroških župnij pod Turanom.

FRANCIJA

Sestanek izseljenskih duhovnikov. 30-letnica pevskega zbora naših izseljencev v Bruay-u (Pas-de-Calais) je dala priložnost, da so se pri mons. Zupančiču zbrali vsi naši izseljenski duhovniki v Franciji in Belgiji.

ITALIJA

V „Marijanišču“ na Opčinah je postal podravnatelj g. M. Gerdol. Dosedanji podravnatelj g. Fr. Šibenik je imenovan za kaplana na Opčinah. G. Gerdol bo tudi skrbel za slovenske vernike župnije sv. Vincenca v Trstu.

G. Pavel Uršič, ljubljanski novomašnik, je ponovil novo mašo v Rojanu. Pridigal mu je g. Jože Jamnik, ravnatelj „Marijanišča“ na Opčinah.

Sv. Barbara v Miljskih hribih pri Trstu je postala samostojna duhovnija. Upravljal jo bo g. Dušan Jakomin, ki je istočasno slovenski kaplan v škednju.

G. Anton Cuffolo iz Laz v Beneški Sloveniji je zadnje čase precej bolehal. Par tednov ni mogel maševati in se ni mogel pridružiti romanju na Sveto goro pri Gorici.

G. Jožef Jakulin, župnik v Kravarju v Benečiji, je šel letos spet na tečaj „za boljši svet“ v Modragone pri Frascati (Rim).

ZDRUŽENE DRŽAVE

P. Fortuna Zorman OFM, ki je bil doslej kaplan na fari sv. Štefana v Chicagi, je prevzel delo urednika „Ave Maria“ in koledarja slovenskih frančiškanov v Lemontu. Pomagal mu bo p. Valerijan. Tako se je lepo uredilo nasledstvo p. Bazilija, ki se je podal za izseljenskega duhovnika v Avstraliji. Na mesto p. Fortunata v Chicagi je prišel Robert Mazovec OFM.

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali) — Upravi: uredniški odbor (dr. Ivan Ahčin, Rivadavia 234, Adrogué FNGR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Salguero, calle Salguero 1506, Buenos Aires, Argentina

